Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. • № 40 (8030). • 26 февраль, 1983 йил • ШАНБА • Баҳоси 3 тийин

ПАРТИЯ ЙИҒИЛИШИ

Бу хил билдириш ва эълонни ҳамма жойда эътибор билан кузатадилар. «...Партия йиғилиши бўлади» деган сўзлар осиғлик лавҳадаги кун ва соатни ҳар бир коллективда партия бюроси, коммунистларгина эмас, барча ишчи-хизматчилар ўзига хос интиқлик билан кутадилар. Ана шу кезларда коллективларда алоҳида уюшқоқлик, кўтаринкилик кайфияти яққолроқ сезилади. Бунинг сабаби шундаки партия йиғилишида фақат бошланғич партия ташкилотларининггина эмас, бутун меҳнат коллективи ва ундаги аъзоларнинг фаолияти билан боғлиқ муҳим масалалар кўриб чиқилади, келгуси иш режалари ва уни амалга ошириш йўллари белгилаб олинади. Партия йиғилишлари ҳар бир ташкилотнинг нима билан, қандай нафас олаётганини ифода этиб туради.

Бошланғич партия ташкилотининг олий органи, тарбия мактаби ҳисобланган коммунистлар йиғилиши конкрет тадбирларни коллектив бўлиб ишлаб чиқади. Партия ташкилотлари улар орқали ўз ички ҳаётига ва бутун меҳнат коллективи фаолиятига таъсир ўтказади.

Йиғилишларда ҳар бир коммунист чинакам тарбия мактабидан ўтади, ғоявий ва ташкилий жиҳатдан чиниқиб партиянинг жангчиси сифатида шакллана боради. Айни пайтда йиғилишлар партия аъзоларини ҳаётий муҳим масалаларни ҳаққоний ва принципиал позициялардан кўриб чиқишга ва коллектив тарзда ҳал этишга, камчиликларга нисбатан қатъиятли ва муросасиз бўлишга ўргатади.

КПСС Уставида партия йиғилишларини ўтказиш муддатлари аниқ белгилаб қўйилган. Устав талабларига ҳар бир партия ташкилоти сўзсиз риоя этиши керак. КПСС XXVI съездида ҳам партия йиғилишларининг аҳамияти ҳар томонлама кучайтирилиши лозимлиги таъкидланган эди. «Ҳар бир партия комитетининг Пленуми каби, партия йиғилиши ҳам энг муҳим масалаларнинг ҳаммаси чуқур, жиддий муҳокама қилиниши лозим бўлган жойдир» дейилган эди Ҳисобот докладда.

Шу ўринда куни кеча Ўзбекистон металлургия комбинатида бўлиб ўтган очиқ партия йиғилиши характерлидир. Йиғилиш КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми талаблари асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, пўлат қуювчи қувватларини тезроқ ўзлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилаш вазифаларини ниҳоятда принципиаллик ва ишчанлик билан муҳокама қилди. Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Оққўрғон районидаги «Ленинизм» колхози (партия ташкилоти секретари Ў. Музаффаров). Бўка районидаги «Ленинобод» колхози (партия ташкилоти секретари Р. Саидов), Коммунистик районидаги «Политотдел» колхози (партия ташкилоти секретари Пак Дек Ен), Пискент районидаги Вахрушев номли совхоз-завод (партия ташкилоти секретари Л. Романькова), Ғалаба районидаги «Огонёк» совхоз-заводи (партия ташкилоти секретари У. Мақсудов) ва бошқа кўпгина хўжаликлар партия ташкилотлари йиғилишларида ҳам қизиқарли масалалар кўриб чиқилмоқда. Уларда хўжалик, ташкилий-партиявий, идеология ишларига оид масалалар мунтазам муҳокама қилиниб турилибди.

Бироқ ҳамма жойда ҳам бошланғич партия ташкилотлари ижодий тарзда, ўз вазифаларига нисбатан талабчанлик билан ишлаяптилар, деб бўлмайди. Айрим партия ташкилотлари ишидаги шаблон партия йиғилишларида муҳокама қилинаётган масалалар рўйхатида яққол кўзга ташланади. Бир қатор колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотларида «Йил якунлари», «Кварталдаги вазифалар», «Экиш кампаниясига, йиғим-терим кампаниясига тайёргарлик соҳасидаги вазифалар» каби кун тартиби кўпинча ҳар йили қайта-қайта муҳокама қилиб борилаётганлиги сир эмас. Гарчи бу масалалар муҳим бўлса ҳам, йиғилишларда фақат хўжалик масалаларини муҳокама қилиш билан чекланиб қолишга йўл қўйиб бўлмайди.

Йиғилишларда коммунистларнинг партиявий чиниқишига кўпроқ ёрдам бериш, уларнинг активлигини ошириш учун кун тартибига партия аъзолари ва аъзоликка номзодларнинг Устав талабларини қай даражада бажараётганликлари ҳақидаги масалаларни тез-тез киритиб туриш керак. Партия, меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, жамоат тартибини бузишларга қарши, социалистик жамиятимиз нормаларига ёт бўлган ҳар хил ҳодисаларга қарши кураш масалалари унутилмаслиги керак. Ҳар бир партия йиғилишида қўйилган масалаларни ўртоқларча дўстлик вазиятида муҳокама қилиш, ўзаро эркин фикр алмашиш, танқид ва ўз-ўзини танқидни кучайтириш талаб қилинади.

Партия йиғилишисиз чинакам партиявий ҳаётни ҳам тасаввур этиб бўлмайди. Бироқ шунга қарамай КПСС Устави талабларини бажармай партия йиғилишларини ўтказиш муддатларини бузиб келаётган ташкилотлар ҳам йўқ эмас. Бўка районидаги «Ленин йўли», Пискент районидаги Тельман номли колхозлар, Калинин районидаги «Иваново» совхози каби хўжаликларда партия йиғилишлари, партия комитетлари, партия бюролари мажлислари вақтида ўтмаяпти. Йиғилишларни ўтказиш муддатларининг бузилишига асосий сабаб партия комитетлари ва партия бюроларининг маълум масалаларни олдиндан планлаштириб қўймаганликлари ва тайёргарлик кўрмаганликларидандир.

Кейинги пайтларда областимиз партия ташкилотларида очиқ партия йиғилишлари кўпроқ ўтказилмоқда. Бундай йиғилишлар партиясиз активлар билан партия ташкилоти алоқасини мустаҳкамлашда, оммани сиёсий жиҳатдан тарбиялашда таъсирчан восита ролини ўйнамоқда. Очиқ партия йиғилишларида партия аъзолигига ва аъзоликка номзодликка қабул қилиш практикаси кўп қўлланилмоқда. Бундай йиғилишларда партиясизлар ҳам сўзга чиқиб коммунистлар сафига қабул қилинаётган коллектив аъзоси ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдириш имкониятига эга бўлмоқдалар. Масалан. Оққўрғон райони, Паркент ва Чиноз районлари бўйича ҳар тўрт нафар коммунистдан уч нафари партия сафига очиқ партия йиғилишларида қабул қилинди. Бўка райони бўйича эса партияга қабул қилинганларнинг 97,7 проценти шундай йиғилишларда ўтди.

Партия ички демократиясини янада ривожлантириш, бошланғич партия ташкилотлари иш услубини такомиллаштиришда КПСС Марказий Комитетининг «Кустанай область Федоровский район «Путь к коммунизму» колхози партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қарорларини бажариш юзасидан ишлари тўғрисида»ги қарори муҳим аҳамиятга эгадир. Ҳар бир партия йиғилиши ўз олдига қўйган вазифани тўла бажариш учун уни пухта тайёрлашга, йиғилиш кун тартибидаги масалаларни чуқур ўрганиб чиқишга алоҳида эътибор бериш керак. Йиғилишларнинг қарорларини тайёрлашга коммунистлар кенг активини жалб этмоқ лозим. Қарор конкрет бўлиши, қўйилган вазифаларни бажариш муддати ва ижрочилари аниқ кўрсатилиши керак.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қабул қилинган қарорлар беистисно ҳамма бандларигача сўзсиз бажарилиши устидан назоратни кучайтириш талабини ўртага қўйди, Шундай экан ҳар бир коммунист йиғилишда қабул қилинган қарор тўла ижро этилишида фаол қатнашмоғи керак. Бу партия йиғилиши самарадорлигини оширишнинг зарур шартидир. Ана шундагина партия ташкилотлари меҳнат коллективлари олдидаги ўз жанговарлик роли ва авангардлик вазифасини бажарган бўладилар.

ЗАРБДОР ВАХТАДА

● В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг Виктор Дубов мастерлигидаги смена металлурглари 1982 йилда пландан ташқари 900 тонна пўлат эритиб бериб, социалистик мусобақада яхши натижага эришган эди. 1983 йилда ҳам бу коллектив ишчилари ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар. Улар йил охиригача планга қўшимча 900 тоннадан кўпроқ металл эритишга сўз беришган.

Суратда: (чапдан) смена мастери В. Дубов ва пўлат эритувчи Тожибой Мирзаматов.

В. Сироткин фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида уй-жой биноларини ва социал-маиший объектларни қуриш планларининг бажарилишини таъминлашга доир тадбирлар тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

Партия XXVI съезди белгилаб берган социал программага мувофиқ мамлакатимизда уй-жой ва маданий-маиший қурилиш кенг миқёсда амалга оширилаётганлиги мажлисда уқтириб ўтилди. Шу беш йиллик бошланганидан бери жами саҳни 210 миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой бинолари фойдаланиш учун топширилди, кўп миқдорда умумий таълим мактаблари, мактабгача тарбия муассасалари, касалхоналар ва поликлиникалар қурилди.

Шу билан бирга бу соҳада қилинаётган ишлар ҳали партия талабларига жавоб бера олмайди. Уй-жой проблемаси ҳамон узил-кесил ҳал бўлмай келмоқда. Уй-жой етишмаслиги оқибатида айниқса Сибирь ва Узоқ Шарқ районларида янгидан барпо этилган саноат қувватлари кадрлар билан яхши таъминланмаяпти. Сиёсий бюро мажлисида уқтириб ўтилганидек, бир қанча министрликлар ва идоралар, республика ва маҳаллий партия ҳамда совет органлари уй-жой бинолари ва социал-маиший объектлар қурилиш планлари бажарилмаслигига, ишларнинг сифати пастлигига тоқат қилиб келмоқдалар, меҳнаткашлар учун зарур маиший шароитларни яратиб беришнинг нечоғлиқ муҳимлигига етарли баҳо бермаяптилар. Планларнинг қониқарсиз бажарилиши учун уй-жой-граждан қурилиши билан ҳали ҳам суст шуғулланаётган қурилиш министрликларининг коллегиялари ва шахсан министрлар жавобгардирлар. Саноат корхоналари, уй-жой ва социал-маиший объектларни планлаштириш ва қуришдаги комплекссизлик давом этиб келмоқда, шаҳарларда ягона заказчи хизмати етарли равишда такомиллаштирилмаяпти.

Сиёсий бюро министрликлар, идораларининг раҳбарларидан, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларидан уй-жой ва социал объектларни планлаштирилган ҳажмда қуриб битказишни таъминлайдиган тадбирлар комплексини ишлаб чиқиб амалга оширишни, йирик панелли уйсозликнинг мавжуд қувватларидан фойдаланишни анча яхшилашни, қурилиш сифатини сабот билан оширишни, нуқсонлари бўлган уйларни қабул қилиш фактларига қатъиян чек қўйишни талаб қилди. 1984 йилдан бошлаб пудрат ишлари планларида қурилиш министрликлари учун уй-жой биноларини ва социал-маиший объектларни фойдаланиш учун топшириш вазифалари белгилаб қўйилиши мақсадга мувофиқ деб топилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари олдига уй-жой ва социал-маиший қурилиш планларининг сўзсиз бажарилишини, уларнинг бир маромда қуриб битказилишини, шаҳарлар ва аҳоли пунктлари комплекс қурилишини, шаҳарсозлик ва архитектура сифати яхшиланишини таъминлаш вазифаси қўйилди. Уй-жой фондининг сақланишини таъминлашга доир қўшимча тадбирларни амалга ошириш, ишчилар, колхозчилар ва хизматчиларнинг шахсий уй-жойларини реконструкция қилиш ва ободонлаштириш имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланиш зарурлиги уқтириб ўтилди.

Сиёсий бюро уй-жой ва маданий-маиший қурилиш планларининг бажарилиши учун аниқ мақсадни кўзлаб ташкилотчилик иши ўтказилишини таъминлашни, қонтролнинг таъсирчанлигини кадрларга нисбатан талабчанликни оширишни, қурувчилар ўртасидаги оммавий-сиёсий ишни кучайтиришни, социалистик мусобақанинг натижадорлигини оширишни, илғор коллективлар ва ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибаси тезроқ практикага жорий этилишига эришишни иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетларига топширди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида Грузия Компартияси Марказий Комитети билан Грузия ССР Министрлар Советининг Закавказье республикаларида юк ташишни янада кўпайтиришни таъминлаш имконини берадиган Кавказ довони орқали темир йўл қурилишини лойиҳалашга киришиш тўғрисидаги таклифлари муҳокама қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси партия XXVI съездидан кейин ўтган давр мобайнида партия сафлари ўсиши ва уни янада мустаҳкамлашнинг баъзи масалалари тўғрисидаги материалларни кўриб чиқди. Партия комитетлари ва бошланғич ташкилотларининг партияга қабул қилиш, коммунистларни жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш билан, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳал қилувчи участкаларида партия таъсирини кучайтириш билан боғлиқ бўлган ишлар якунланди, бу ишдаги камчиликларни тугатиш чоралари белгиланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси Франция ташқи алоқалар министри К. Шейсоннинг СССРга қилган визити якунлари тўғрисидаги ахборотни тинглади, шунингдек ташқи ва ички сиёсатнинг бир қанча бошқа масалаларини кўриб чиқди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси навбатдаги мажлисида экишга тайёргарлик қандай олиб борилаётганлиги тўғрисидаги ахборотни тинглади. Республика областлари, агросаноат комплекси министрликлари ва идораларининг раҳбарларига кўкламги дала ишларига тайёргарликни активлаштириш, бу ишларни юксак агротехника даражасида ўтказишни таъминлаш топширилди.

Манфаатдор министрликларнинг пахтани янги ГОСТга мувофиқ қабул қилишга ўтиш тўғрисидаги, табиий ўтлоқлар ва яйловларнинг маҳсулдорлигини ошириш ҳақидаги таклифлари маъқулланди. Тошкент области колхоз ва совхозларининг 1983 йилда картошка етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги тадбирлари кўриб чиқилди.

Бюро Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш борасида маҳаллий саноат ҳамда маиший хизмат министрликларининг ишларини яхшилашга доир тадбирларини муҳокама қилди.

Республиканинг тегишли министрликлари ва идораларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми қатнашчилари билдирган танқидий фикр-мулоҳазалари ҳамда таклифларини кўриб чиқиш ва бажариш топширилди.

Бюро Қарши район партия ташкилотида танқид ва ўз-ўзини танқиднинг аҳволини муҳокама этиб, область, шаҳар, район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига тартиб ўрнатиш ва ишни яхшилашда партиянинг синалган қуроли — амалий танқид ва ўз-ўзини танқидга эътиборни кучайтиришларини таклиф қилди.

Социалистик мулкни ўғирлашга, порахўрлик ва чайқовчиликка қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги ахборот тингланди.

Бюро Чирчиқ саноат зонасида ва унга туташ районларда атроф муҳитни муҳофаза қилишни кучайтириш борасидаги тадбирларни муҳокама этди ва республика министрликлари, идоралари, саноат бирлашмаларига конкрет топшириқлар берди.

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини нишонлаш юзасидан ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида энг юксак кўрсаткичларга эришган Қорақалпоғистон АССР, областлар, шаҳарлар, районларни, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликларнинг коллективларини Ўзбекистон ССР Меҳнат Шуҳрати китобига ёзишга қарор қилинди.

● Республика «Госкомсельхозтехника»сига қарашли Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба-ремонт заводининг токари Х. Тавҳидов мунтазам мусобақа пешқадамлари сафидан ўрин олади. Тажрибали уста барча ремонт ишларини сифатли бажариш билан бирга ўзи тайёрлаётган деталларга шахсий тамға босиш ҳуқуқини қўлга киритган.

Суратда: Х. Тавҳидов иш устида.

Х. Мирзакаримов фотоси.

УНИБ ЧИҚДИ

БЕКОБОД. Бу йил 640 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган Калпакова номли совхознинг Шербўта Болтабоев бошлиқ 3-бўлими ишчилари баҳорги ишларни авж олдириб юбордилар. Ер текислаш, ариқ-зовурларни тартибга келтириш ишлари сифатли олиб борилмоқда. Бунда Бекҳайдар Узенбоев бошлиқ механизаторлар отряди бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Улар қиш фаслида 10 та чопиқ, 8 та ҳайдов, 2 та транспорт тракторлари ва бошқа механизмларни экиш-тикиш мавсумига пухта ҳозирлаб қўйган эдилар. Ҳозиргача 25 гектар майдонга беда-арпа, 50 гектар ерга картошка уруғлиги экилди. Экинларнинг олди униб чиқа бошлади.

ТЎРТ ИШ КУНИДА

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози деҳқонлари қулай муддатларда картошка экишни тугатдилар. 110 гектар майдонга 4 иш кунида сифатли уруғ экилди. Хўжалик миришкорлари бу йил эртаки картошка ҳосилдорлигини 160 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

Баҳорги дала ишлари, айниқса, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анвар Эгамназаров бошчилик қилаётган бригадада намунали йўлга қўйилган. Бригада аъзолари бу йил 50 гектар майдонга эртаки картошка экишди. Деҳқонлар гектар бошига 20 тоннадан хирмон кўтариш мажбуриятини олганлар.

16 апрель-Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги

БИРИНЧИ БЎЛИБ

Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз ремонти заводидан Т. Ф. Чередникова Коммунистик шанбалик куни смена топшириғини бир ярим баравар ошириб адо этишга аҳд қилди. Малакали мастер меҳнат унумдорлигини ошириш ва иш вақтидан оқилона фойдаланишнинг кўпдан-кўп сирларини билади. Булар юксак социалистик мажбуриятни бажариш асоси бўлиб қолади. Таисия Фёдоровна бошчилик қилаётган бутун бригада коллективи шанбаликда зарбдорларча меҳнат қилишга қарор берди.

Тошкент тепловоз ремонти заводининг коллективи бундан бир неча ўн йиллар илгаригидек Ўзбекистон пойтахтида биринчилардан бўлиб, москваликларнинг ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватлади. Ҳозир корхонанинг барча участкаларида ишлаб чиқаришни кўпайтириш, маҳсулот сифатини яхшилаш резервлари қидириб топилмоқда, материаллар ва электр энергияни тежаш фондлари тузилмоқда. Бу — тепловоз ремонтчиларининг 16 апрель куни 40 минг сўм маҳсулот ишлаб чиқаришларига имкон беради: тепловозлар учун бир дизель ва 6 та электр моторни ремонт қилиш, икки мингта тормоз колодкаси ва 20 тонна пўлат қуйилма ишлаб чиқариш планлаштирилмоқда.

БИНОКОРЛАР БИЛАН ТЎҚИМАЧИЛАР ҲАМКОРЛИГИ

«Ташпромстрой» бирлашмаси иккинчи қурилиш бошқармасининг бутун шахсий состави — 170 ишчи москваликларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаб Коммунистик шанбалик куни Тошкент тўқимачилик комбинати янги оҳорлаш, ялтироқ қилиш корпусини барпо этишда қатнашишга аҳд қилди. Улар билан ёнма-ён бошқарма ходимлари ва корхона ёрдамчи бўлимларининг бир юз эллик нафар ходими меҳнат қилади. Меҳнат байрами беш йиллик учинчи йили энг муҳим объектларидан бирини икки кун барвақт ишга тушириш имконини бериши керак.

Қурилишда унинг хўжайинлари — А. М. Зотов ва В. П. Первухин бошлиқ илғор монтажчилар бригадалари иш маромини белгилаб беради. Улар В. И. Ленин туғилган куннинг 113 йиллиги шарафига 15 апрелда участкалардан бирининг каркасини йиғиб бўлиш тўғрисида келишиб олдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ИЛҒОР ТАЖРИБА АСОСИДА

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ — ҲАММАНИНГ ИШИ

ХЎЖАЛИГИМИЗ деҳқонлари КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленумида тасдиқланган Озиқ-овқат программасини муваффақиятли амалга оширишга муносиб ҳисса қўшиш учун астойдил кураш олиб бормоқдалар.

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллик юбилейи нишонланган 1982 йилда эришилган натижаларимиз ҳамма соҳа бўйича салмоқли бўлди. Эл дастурхонига 6200 тоннадан ортиқ сабзавот, 500 тоннадан ортиқ мева ва узум, 40 тонна гўшт, 520 тонна сут, 77 минг дона тухум етказиб бердик.

Айниқса, сабзавоткорларимиз эришган ютуқлар қувончлидир. Ҳар гектар ердан 320 центнерга етказиб ҳосил олинди. Турсунали Охунов, Ортиғали Мирисломов, Ислом Лоладзе, Абдулла Нуржонов. Ҳаким Давлатов сингари ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик 350—400 центнерни ташкил этди. Бу илғорлар кузги-қишки тадбирлар юзасидан белгиланган ишларни бажаришда ҳам барчага ўрнак кўрсатмоқдалар.

Албатта, ўтган йили эришилган натижалар 1981 йилга нисбатан анча кўп. Лекин бу бизни қониқтирмайди. Агарда ички резерв ва имкониятлар тўла ишга солиниб, барча бригадаларда ҳам ҳосилдорликнинг юқори бўлиши таъминланганида эди қўшимча яна 1500 тонна маҳсулот тайёрланган бўларди. Масалан Турсунали Охунов ва Йўлдош Иброҳимов ўртоқлар бошлиқ бригадаларни олиб кўрайлик. Уларнинг ер, сув шароитлари бир хил. Лекин шунга қарамай Охунов бригадасида 400 центнердан, Иброҳимов бригадасида эса 247 центнердан сабзавот хирмони кўтарилди.

Биз мутахассислар билан биргаликда бунинг сабабларини ўрганиб чиқдик ва деҳқончилик агротехникасида, меҳнатни ташкил этишда бир қатор камчиликларга йўл қўйилгани учун олтинчи бригадада ҳосилдорлик камайиб кетганлигини аниқладик.

Колхозимиз коммунистларининг яқинда бўлиб ўтган очиқ партия йиғилишида бу ҳақда гаплашиб олдик. Ўтган йилги камчиликларнинг бу йил такрорланмаслиги учун зарур чоралар белгиланди.

Айни кунларда дала ишлари жонланиб кетди, кўчат тайёрлаш, маҳаллий ўғит жамғариш, ариқ-зовурларни тозалаш қизғин. Қишлоқ хўжалик техникаси ремонти асосан тугалланди.

Ҳозиргача 14500 тонна маҳаллий ўғит далаларга чиқарилди, бу ўтган йилнинг шу давридагидан 5000 тонна кўпдир. Султон Деҳқонов бошчилик қилаётган унумдорлик бригадаси механизаторлари мавсумда 23 минг тонна маҳаллий ўғит жамғаришга сўз бердилар.

Бу йил 100 гектар майдонга эртаки карам кўчатлари ўтқазилади. Шундан 40 гектари плёнка остига экиб қўйилди. Ҳадемай помидор ва бошқа турдаги эртаки экинлар кўчатини экишни ҳам бошлаб юборамиз.

Чорвадорларимиз ҳам 1983 йилни кўтаринки руҳ билан бошладилар. Январь ойининг ўзидаёқ сигирлардан 50,5 тонна сут соғиб олинди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,5 баравар кўпдир. Ялпи сут соғиб олиш 1982 йилга нисбатан кунига 250—300 килограммга кўпаймоқда. Анна Балакина, Шарофат Иброҳимова, Манзура Акбархонова сингари пешқадам соғувчиларимиз, айниқса, яхши натижаларга эришмоқдалар.

Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX Пленумининг «КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари асосида 1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори асосида сут-товар фермамиздаги ишларни қайта кўриб чиқамиз. Ҳали фойдаланмай ётган анча резервлар бор. Бу резервларни ишга солиб, гўшт, сут, ем-хашак ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кескин кўпайтиришга қаратилган конкрет тадбирларни амалга оширамиз. Деҳқончиликда ҳам асосий эътибор илғор тажриба ва фан ютуқларини қўллаб, ердан фойдаланиш самарадорлигини оширишга, бир майдондан йилига камида икки марта ҳосил олинишини таъминлашга, ариқ ва зовур чеккаларидаги майдонларни қишлоқ хўжалик оборотига киритишга қаратилади.

Албатта, бу вазифаларни бажариш учун ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб, юксак унум ва уюшқоқлик билан меҳнат қилмоғимиз керак. Ана шундагина ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида давлатга 8000 тонна сабзавот, мўл-кўл мева ва чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш бўйича зиммага олган мажбуриятлар муваффақиятли бажарилади. Бунга ишончимиз комил.

С. АЙТУБОЕВ,
Калинин районидаги Оржоникидзе номли колхоз партия ташкилотининг секретари.

ЛЕНИН МАРКСНИ МУТОЛАА ҚИЛАДИ

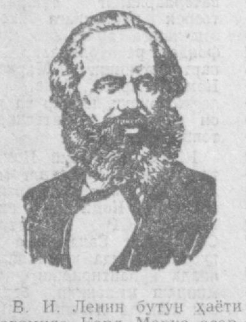

В. И. Ленин бутун ҳаёти давомида Карл Маркс асарларига мунтазам мурожаат қилиб турган. Владимир Ильичнинг ўзини айтишича, у мураккаб фалсафий, иқтисодий, сиёсий муаммоларни ҳал қилар экан ҳамиша Маркс билан «маслаҳатлашар» эди. 1920 йилда Ленинга анкетада Маркс асарларидан қайсиларини ўқигансиз, деб берилган саволга «деярли ҳаммасини», деб жавоб берган эди. Совет ҳукумати бошлиғининг Кремлдаги кутубхонасида К. Маркс ва Ф. Энгельснинг рус ҳамда чет тилларда нашр этилган 168 та китоби бор эди. Уларнинг кўпларида Ленин томонидан қилинган белгилар сақланиб қолган. Карл Маркс ва Фридрих Энгельс ўртасидаги ёзишмаларнинг немис тилида нашр этилган тўрт жилдлиги саҳифаларида ана шундай 120 тадан кўпроқ белгиларни учратиш мумкин.

Лениннинг асарлари ва хатларида Марксининг «Капитал»и 300 мартадан кўпроқ, «Коммунистик партия манифести» 130 мартадан ортиқ тилга олинган. Маркснинг Париж коммунаси тарихий аҳамияти ҳақида сўз юритилган хатларидан бири эса юз мартадан кўпроқ келтирилади.

Ленин илк бор Маркс ва марксизм ҳақида болалигида акаси Александр Ульяновдан эшитган эди. Ленин Маркснинг шоҳ асари — «Капитал» билан дастлабки марта 18 ёшлигида танишган эди. Унинг опаси Анна Ильинична Ульянова-Елизарова Володянинг Маркс назарияси асослари тўғрисида зўр ҳаяжон ва илҳом билан гапирганлигини хотирлайди.

Бир неча йил ўтгач эса Ленин Маркснинг барча асосий асарларини ўқиб чиқади. У Маркс ғояларининг истеъдодли тарғиботчисига айланади. 90-йилларнинг бошларида Самарада яшаган Владимир Ильич ўртоқларига «Капитал»ни ўрганишда ёрдам беради. «Владимир Ильичнинг изоҳларидан сўнг, — деб эслайди бу ўртоқларидан бири А. Беляков, — Маркснинг ғоят мураккаб туюлган «Капитал»ини ўқиш ва тушуниш осон кўчарди».

Надежда Константиновна Крупская шундай хотирлайди: «Ленин Марксни мукаммал билар эди. 1893 йилда у Питерга келганида, бизни, ўша пайтдаги марксчиларни Ленин Маркс ва Энгельс асарларини нақадар яхши билиши ҳайратга солган эди».

К. МАРКС ВАФОТИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ВА ТУҒИЛГАН КУНИНИНГ 165 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ленин Маркснинг аввал эълон қилинмаган асарларининг дастлабки нашрларини диққат билан кузатиб борар, уларни тўла ўқиб чиқарди. Маркснинг 1920 йилда Совет Россиясида нашр этилган «Фалсафанинг қашшоқлиги» китоби саҳифаларида Лениннинг белгилари сақланиб қолган. Владимир Ильич бу асарни кўздан кечирар экан, қуйидаги сўзларни ёзиб қолдиради: «К. Маркснинг Анненковга 1846 йил 28 декабрда ёзган янги хати бор. У қаердан олинган? Асл нусхаси қаерда босилган?».

Революциядан сўнгги оғир йиллар ҳақида хотирлар экан Крупская шундай деб ёзади: «Партия ички кураши энг кескин тус олган ёки гражданлар урушининг ҳал қилувчи пайтларида, ички аҳвол оғирлашган вақтда Владимир Ильич кабинетига кирганимда кўп ҳолларда унинг олдида Маркс ва Энгельснинг саҳифалари очиқ томига кўзинг тушарди. Унинг саҳифаларида Ленин томонидан қўйилган белгиларни учратиш мумкин эди. У тарихни чуқур ўрганиш билан шу кунлардаги долзарб масалаларга жавоб ахтарарди». Ленин Марксдан фарқли ўлароқ бошқа тарихий шароитларда яшаган ва ишлаган эди. XIX аср охирида эркин рақобат ўрнини монополиялар эгаллади. Йирик капиталистик давлатлар ўртасидаги келишмовчиликлар, бозорлар, мустамлакалар учун кураш кучайди. Бу ўзларини Маркснинг издошлари деб атаган ҳаммадан унинг асосий принципларини янги ижтимоий воқеаларга қўллай олишни талаб этарди. Бунинг уддасидан чиқа олмаганлар ё марксизмга ишончни йўқотиб, ўзларини четга олиб қочдилар, ё буржуа дунёсининг экономикаси ва сиёсатидаги жиддий ўзгаришларни ҳисобга олмай, марксизмнинг аввалги даврга мос тушадиган қоидаларини такрорлашни давом этардилар.

Ленин марксизмни танқид қилувчиларнинг ҳам, шунингдек догматикларнинг ҳам қарашларини таҳлил этар экан, яна ва яна Маркснинг асарларига мурожаат қилар эди. У Маркс ғоялари ва назарияларини синчиклаб ўрганиб чиқиб, бу икки тоифадаги кишилар қайси пайтда марксизмдан четлашаётганликларини кўрсатиб берарди. Лениннинг кўпгина энг муҳим асарлари — «Халқлар дўстлари» нима ва улар социал-демократларга қарши қандай курашадилар?», «Россияда капитализмнинг ривожланиши», «Материализм ва эмпириокритицизм», «Империализм капитализмнинг юқори босқичи», «Давлат ва революция» асарлари шу тахлитда яратилган.

Ленин Маркс шахсига инсоний иликлик билан муносабатда бўлар экан, унинг фақатгина тарихий воқеаларгагина эмас, шунингдек кишиларга берган баҳоларига ҳам чексиз ишонар эди. Бунга бир мисол келтириш мумкин. 1919 йилда адвокат чол В. И. Танеев Совет ҳукуматига ўзига муҳофаза ёрлиғи бериш тўғрисида илтимос билан мурожаат қилди. Ленин бу илтимосни қўллаб-қувватлар экан мазкур кишини Маркс «халқни озод қилишнинг содиқ дўсти», деб баҳолаганини ёдга олди. Гражданлар уруши ва чет эл интервенцияси шароитида, давлат ишлари билан жуда банд бўлишига қарамай Маркснинг бу баҳосини эсга олиш учун унинг асарларини нақадар яхши билиш зарур эди!

Тарихда бу икки даҳонинг номлари ҳамиша ёнма-ён туради.

А. ЧЕПУРЕНКО,
иқтисод фанлари кандидати.

(АПН).

Байроқдор коллективларда

ҲАММАСИ РЎЗҒОР УЧУН

Партком секретари билан ишлаб чиқариш участкаларини айланиб чиқишга отланганимизда цехлар ҳақидаги тасаввуримиз умуман бошқача эди. Лекин, корхона ҳовлисига қадам қўйишимиз, билан фикримиздан қайтдик: ҳовлининг тўрт томони бир қаватли пастқам бинолар билан ўралган, ана шу биноларда эса турли рўзғор химияси маҳсулотлари тайёрланаяпти. Улар замонавий машина ва механизмлар билан етарли таъминланган деб бўлмайди. Ишнинг анчагина қисми қўл кучи билан бажарилади. Яқинда тайёрланиши ўзлаштирилган катта гилам цехидаги ишлар эса ҳозирча фақат қўлда бажариляпти.

— Буларнинг ҳаммаси вақтинча, албатта, — дейди ҳамроҳимиз Туйдигул Тожибоева. — Тўғри, цехларимиз замонавий талабларга жавоб бера олмайди. Қолаверса, улар ўз «муддатини» ўтаб бўлди. Гилам тайёрлаш участкаси ҳам, болалар гиламчалари тикиш цехи ҳам, бўёқ цехи ҳам шулар жумласига киради. Лекин ҳар қанча мақтовга лойиқ замонавий участкаларимиз ҳам йўқ эмас.

...Кенг, ёруғ, шинам тикув цехида иш қизғин. Ўнлаб тикув машиналари бетўхтов ишлаб туришига қарамай, ҳаво тоза. Кучли ҳаво алмаштиргичлар цех ичкарисини мўътадил қилиш билан бирга ортиқча чанг-чунгларни тозалаб турибди. Ана шу цех ёнгинасида катта бино битай деб қолган. Бироз пардозлаш ва сантехника ишлари қолган холос.

— Кўп ўтмай, боягина кўнгилни хира қиладиган участкалар бу бинога кўчирилади, — дейди Т. Тожибоева. — Ана шундан кейин чеварларимиз меҳнати янада самарали бўлади. Лекин, муҳими завқ билан, ўз ишингдан қониқиш ҳисси билан меҳнат қилишда экан. Шундай кичик, ноқулай ишлаб чиқариш участкалари корхона асосини ташкил этган бир пайтда коллективимиз республика социалистик мусобақасида ғолиб чиқишини шу билан изоҳлаш мумкин.

Дарҳақиқат Товоқсой рўзгор химияси фабрикаси азаматларининг юбилей йили ишлаб чиқариш кўрсаткичлари пландагидан юқорироқ бўлди. Қўшимча қувватлар ишга туширилмаган бир шароитда ялпи маҳсулот тайёрлаш сезиларли даражада ортди. Пландаги 6 миллион 260 минг сўмлик ўрнига 7 миллион 340 минг сўмлик ялпи маҳсулот тайёрланди. Мажбуриятда кўзда тутилган 210 минг сўмлик ўрнига 890 минг сўмлик кенг истеъмол буюмлари етказиб берилди. Қатор янги маҳсулотлар тайёрлаш ўзлаштирилди.

Ўтган йилги меҳнат ғалабалари ҳақида гап кетар экан, социалистик мусобақанинг таъсирчан усулларидан кенг фойдаланиш, илғорлар тажрибасини ёйиш ҳаракати яхши самара берганлигини таъкидлаш ўринлидир. Ўтган йилнинг ўзида 15 бригададан 8 таси ягона наряд асосида ишлай бошлади. Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бу усулига ўтган коллективларда ишнинг якуний кўрсаткичи янада юқори бўлишига интилиш кучайди. Натижада янги ташаббуслар туғилди, янги резервлар ишга солина бошланди.

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан ўтказилган социалистик мусобақа ишчилар ўртасида, айниқса янги-янги ватанпарварлик ҳаракатларини уйғотди. Тикувчи-моторист Собира Шўлпонқулова ўз имкониятларини чамалаб чиқиб, юбилейга қадар уч йиллик шахсий планини бажариш мажбуриятини олди. Сўнгра, бундай чеварлар сони 22 кишига етди. Уларнинг ҳар бири юбилей арафасида сўзларининг устидан чиққанликларини маълум қилдилар. Айни кунларда ҳам бу илғорлар барчага намуна кўрсатиб меҳнат қилишяпти. Тикувчи Шарифа Оролбоева 1985 йил, Омонгул Усмонова 1984 йил декабрь Ҳакима Исматова 1984 йил декабрь, опа-сингил Вера ва Любовь Горбенколар 1985 йил март, Валентина Вертюгина 1985 йил ҳисобига маҳсулот топширишяпти.

1982 йилда учта янги турдаги маҳсулот тайёрлаш тўла ўзлаштирилди. Булар — оҳак, бўёқ силикати, пластилинлардир. Йил давомида 28,3 тонна тайёр оҳак, 15,2 минг комплект пластилин, 8 тонна бўёқ силикати ишлаб чиқарилди.

— Бир қарашда оддий воқеа: корхона ҳар йили маҳсулот ассортиментини ошириб бориши табиий, — дейди фабрика касаба союз комитетининг раиси Ҳадича Мумбекова. — Лекин ана шу маҳсулотларнинг кўпчилиги илгари ташлаб юборилаётган саноат чиқиндиларидан тайёрланаётганини ҳисобга олсакчи?!

Фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ва турдош корхоналар тажрибаси билан мунтазам танишиб бориш натижасида пахта чиқиндиларидан силикат бўёқ тайёрлаш технологияси ўзлаштирилди. Бундан ташқари катта ҳажмдаги гиламлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бугунги кунда аҳоли томонидан катта қизиқиш билан харид қилинаётган 230×150 катталикдаги гиламлар «Навоийазот» бирлашмаси чиқиндиларидан тайёрланаяпти. Олмалиқ химия заводи ҳамда Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмаларидан келтирилаётган саноат қолдиқларидан шахсий ёрдамчи хўжаликлар учун қадоқланган минерал ўғитлар тайёрлана бошланди. Аввалари ана шу маҳсулотлар учун ишлатилган ва айни пайтда тежаб қолинаётган табиий маҳсулотлардан эса асосан болаларга мўлжалланган буюмларни қўшимча равишда тайёрлаш мумкин бўлмоқда.

Бир сўз билан айтганда экономика тежамли бўлишига эришилди. Бундан ташқари, ишчи кучига бўлган талабни қондириш масаласи ҳам оқилона ҳал этилди. Уйда ишловчи хотин-қизлар группаси тузилди. Уй бекалари корхона томонидан қилинадиган буюртмаларни бажонидил бажаришга сўз бердилар. Шундан сўнг керакли хом ашё, матолар махсус машиналарда касаначилар уйларига етказиб берила бошланди. Бу тадбир йил охиригача қарийб 200 минг сўмлик қўшимча маҳсулот тайёрлаш имконини берди.

— Ўтган йилги ютуқларимизнинг асоси ишимиздаги янгиликлар, янги резервлар натижаси эканлиги кўриниб турибди, — дейди фабрика партия ташкилотининг секретари Т. Тожибоева. — Янги йилда эса мўлжаллаган ишларимиз янада масъулиятли. Бу марраларни забт этишимизда москваликлар ташаббусида кўтарилганидек ҳар бир масалага ижодий ёндошишимиз қўл келади, деб ўйлайман. Чунки, меҳнат интизомининг бузилиши натижасида ишимизда узилишлар рўй бераётганлиги, маълум миқдорда хом ашё исроф бўлаётганлиги сир эмас. Эндиликда меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомининг бузилиши фавқулодда ҳодиса деб қараладиган бўлди. Ҳозирданоқ бу тадбир меҳнат кўрсаткичларини бирмунча яхшилаш имконини берди.

А. МИРАЛИМОВ.

● **АНГРЕН керамика комбинатида йирик ҳажмдаги безак плиталари тайёрлаш цехи фойдаланишга топширилганига бир йилдан ошди. Шу вақт ичида 523 минг квадрат метр плиталар тайёрланди. Бу эса пландагидан 43 минг квадрат метр кўп демакдир.**

Суратда: [чапдан] смена бошлиғи Р. Кутлучурина, бригада бошлиғи М. Рўзибоев, цех бошлиғи Б. Харитонов, плита куйдирувчи М. Пардаев, сараловчилар бригадаси бошлиғи Э. Абибуллаева, бригада бошлиғи Х. Мадраимовлар.

А. Жданов фотоси.

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

ХУШХАБАРЛАР

● **ЖИЗЗАХ** областидаги Алексеевский номли боғдорчилик-узумчилик қўриқ совхози ходимларининг фарзандлари янги болалар боғчасига кўчиб кирдилар. Бу ерда 140 ўринли болалар боғчаси фойдаланишга топширилди. Энди райондаги барча хўжаликларда типовой болалар боғчалари бор. Уларнинг ҳаммаси янги график асосида ишлаб, одатдагидан ярим соат илгари очилиб, ишни ярим соат кеч тамомлайди.

● **ҚАРШИ** чўлидаги «Дружба» совхози меҳнатчиларининг болалари бир сменада ўқий бошладилар. Бу ерда 624 ўринга мўлжалланган янги мактаб очилди. Замонавий типовой мактаб — хўжаликда энг чиройли бино бўлиб, унда қишлоқ болаларининг ўқиши, тарбияланиши учун барча шароит яратилган.

Шу беш йилликда Қашқадарё областида 60 минг ўқувчи янги мактабларда ўқий бошлайди.

● **САМАРҚАНДДА** ташкил этилган ёшлар клуби «Қалам ва Давр» деб аталди. Ёш самарқандликларнинг шоирлар билан учрашувлари, Ўзбекистон ва бошқа қардош республикалар ёзувчиларининг ижодига бағишланган кечалар, адабий мунозаралар ўтказиш клуб программасига киритилган.

● **«ЎКТАМ»** совхозининг меҳнаткашлари Наманган областида энг зўр китобсеварлар деб топилди. Ҳисоблаб чиқилишича, бу ерда ҳар бир киши йилига 25—26 тадан китоб ўқиган. Китобхонларнинг кўпчилиги совхоз ва район кутубхоналари билан бирга, область кутубхонасидан ҳам китоб оладилар.

● **«ЎЗСПЕЦСТРОЙ»** трестининг коллективи Тўрткўл районидаги «Намуна» колхозида икки юз бош соғин сигирга мўлжалланган янги бинони чорвадорларга белгиланганидан икки ой барвақт топширди. Бу ерда сутчилик блоки, бузоқхона, озуқа цехи, мол боқиладиган майдончалар бор.

● **ЯНГИҚЎРҒОН** районида катта турар-жой массиви қурилиши бошлаб юборилди. Қурувчилар механизаторлар, пахтакорлар ва чорвадорларнинг ўн олти оиласи учун дастлабки уйни тахт қилиб қўйдилар. Беш йиллик охиригача бу ерда кўп квартирали, барча қулайликлари яратилган яна ўнта уй қад кўтаради.

● **ХОРАЗМ** области чорвачилик фермалари томон одатдан ташқари автобус йўл олди. Автобус ичида соғиш аппаратларининг ишлайдиган моделлари, стендлар, кўргазмали қўлланмалар, махсус жавонларда чорвачилик асосларига доир справочниклар бор. Мутахассислар — зоотехник, ветврач, тажрибали сут соғувчи машинада сут соғиш операторларини, ем-хашак тайёрловчи операторларни ўқитадилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА

ИЖОДИЙ УЧРАШУВДАН БОШЛАНГАН

Ўзбек давлат «Ёш гвардия» драма театри ижодий коллективи билан Республика рус тили ва адабиёти педагогика институти студентлари ўртасида навбатдаги ижодий учрашув бўлиб ўтди. Ҳар икки коллектив ҳам ёш — бу институт ўзининг йигирма йиллигини нишонласа, театр ташкил топганига энди ўн беш йил бўлди. Икки даргоҳ бир неча йилдирки, ўзаро ҳамкорлик ва дўстлик алоқалари билан бир-бирига ҳамнафас бўлиб келишмоқда.

1976 йили институтда дастлабки ижодий учрашув бўлиб ўтганди. Ўшанда театр артистлари институт ўқитувчилари ва студентлари билан суҳбатлашиб, энг яхши спектакллардан саҳналар намойиш қилишганди.

Йиллар ўтиши билан театр коллективида катта ижодий ўзгаришлар юз берди. Институт аудиторияларига ҳам янги авлод студентлари кириб келишди. Фақат бир нарса — бу театрнинг ҳар бир янги спектакли премьерасини институт студентлари зўр қизиқиш билан кутиб олиши анъанаси ўзгармай қолди. Ижод масканида муваффақият билан намойиш қилинаётган Исфандиёрнинг «Отасининг қизи», Ўткир Ҳошимовнинг «Осилсанг, баланд дорга осил», М. Васильевнинг «Сокин тонглар» ва бошқа қатор спектакллар институт студентларининг қизғин муҳокамасига сабаб бўлган.

Икки коллектив ўртасидаги дўстлик бу билангина чекланиб қолмаган. Институт саҳнасида намойиш қилинадиган ҳаваскор студентларимиз спектаклларининг муваффақият қозонишида ҳам театр артистларининг ҳиссаси бор. Бу ўринда тез-тез уюштириб туриладиган студентлар байрамлари ва кечаларининг қизиқарли, мазмунли ўтишида театр ижодий коллективининг яқиндан кўрсатаётган ёрдамини ҳам алоҳида таъкидлаш лозим. Бир неча йилдан буён миллий мактабларда рус тили ва адабиёти факультетининг анъанавий аълочилар слёти санъаткорларимиз даргоҳида ўтказиб келинмоқда. Слёт программамиз концертларида театр ижодкорларининг иштирок этиши эса биз учун ҳамиша катта шодиёнага айланади.

Ўтган йили театрнинг Бошқирдистон ва Татаристон АССРга гастроль сафарига бориши арафасида Варфоломеевнинг «Гуноҳкор авлиё» спектакли рус тилида саҳналаштирилган, бунга кўп жиҳатдан унинг ўзбек тилидаги муваффақияти сабаб бўлган эди. Гастроллар давомида ҳам бу спектакль театр мухлислари олқишини қозонди. Тошкентдаги премьера ҳам театр коллективига янги шуҳрат келтирди.

Учрашувда артистлар ва студентлар ўз коллективларидаги янгиликлар ва қилинажак ишлар ҳақида суҳбатлашдилар.

— Бугун мен учун жуда қувончли кунлардан бири, — деди сўз олиб факультет декани Ҳисом Ғуломов. — — Саҳнада — менинг шогирдларим, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Мурод Ражабов, Ноила Тошкенбоева ва бошқалар. Залда ҳам менинг шогирдларим — институт студентлари, бўлғуси педагоглар. Театрнинг ҳам, институтимизнинг ҳам мақсади битта: ёш авлодни коммунизм идеалларига садоқат руҳида тарбиялаш.

М. ТЎХТАМИРЗАЕВ,
Республика рус тили ва адабиёти педагогика институти ўқитувчиси.

ҒАЛАБА РАЙОНИДА

ПЕШҚАДАМ ТИКУВЧИЛАР

● ОҚҚЎРҒОН тўқимачилик-галантерия фабрикасининг Солдатское филиалининг ишчиси, III даражали Меҳнат Шуҳрати орденининг кавалери Клавдия Лукина чеварлар ўртасидаги социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда. Моҳир ишчи январь ойи мобайнида 6960 сўмлик маҳсулот тайёрлашга эришиб, ўзига топширилган ойлик нормани 134 процент қилиб бажарди. Пешқадам тикувчи меҳнат қилаётган цехда ўз касбининг усталари кўп. Айниқса, Э. Ким, Е. Корнеева ва Н. Бучина каби пешқадам чеварлар топшириқларини ошиғи билан адо этмоқдалар ва маҳсулот сифатини оширмоқдалар.

Корхона ишчилари меҳнат интизомига қатъий риоя қилиш, ишлаб чиқариш резервларидан самарали фойдаланиш ва маҳсулот сифатига эътиборни кучайтириш натижасида ана шундай юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар.

МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАР

● РАЙОН партия комитетининг мажлислар залида ўқувчи-ёшлар ишлаб чиқариш бригадаларининг слёти бўлиб ўтди. Слёт қатнашчилари район комсомол комитетининг секретари Людмила Борисовна Горинанинг ишлаб чиқариш бригадаларининг ўтган йилги иш якунлари ва 1983 йилги режалари тўғрисидаги докладини тингладилар. Доклад юзасидан музокарага чиққан «Коммунизм» совхози комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Турдихол Қосимова, Л. Н. Толстой номли ўрта мактаб ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси кенгашининг раиси Наталья Малинина, С. Лазо номли ўрта мактаб комсомол комитетининг аъзоси Нигора Аҳмедова, район халқ маорифи бўлимининг инспектори Бекпўлат Пердибоев, Калинин номли мактаб ўқувчи-ёшлар бригадасининг аъзоси Бахтиёр Чаққонбоевлар ўзлари меҳнат қилаётган ишлаб чиқариш коллективларининг юбилей йилида қўлга киритган меҳнат ютуқлари ҳақида сўзладилар, бригадаларнинг фаолиятига боғлиқ баъзи бир мулоҳазаларни билдирдилар.

Р. ҚУДРАТОВ.

Матбуот обзори

ИЗЧИЛЛИК ҚАНИ?

Ўшанда қиш оёқлаб қолган кезлар эди. Пахтачилик бригадалари бошлиқларидан бир группаси юбилей йилини муносиб нишонлаш юзасидан янги ташаббус билан чиқдилар. Улар СССРнинг 60 йиллиги шарафига ҳар гектар майдондан 50—60 центнердан «оқ олтин» етиштиришга қарор қилдилар.

Оширилган мажбуриятлар Чиноз район **«Ленин байроғи»** газетасининг ички саҳифаларида «Юбилей йилида баракали хирмон кўтарайлик» деган умумий сарлавҳа остида эълон қилинди. Мурожаатга Киров номли колхоз бригада бошлиғи, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова, Навоий номли колхоз бригада бошлиғи Ўринбой Акромов, «Қизил Октябрь» колхози бригада бошлиғи Эркин Очилов каби 13 новатор имзо чеккан эди.

Орадан кўп ўтмай район қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойи бўлди. Қурултой қатнашчилари ташаббускорлар даъватига якдиллик билан қўшилганликларини билдирдилар ва зиммаларига конкрет мажбуриятлар олдилар. Шу тариқа газетада босилган даъватнома сабаб бўлиб, район узра 50—60 центнерчилар ҳаракати кенг қулоч ёйди. Ташаббускорлар ва уларнинг издошлари бажараётган ишлар «60 центнерчилар даласида» деган рубрика остида газета саҳифаларида мунтазам ёритиб борилди.

Дастлабки саҳифа Эркин Очилов бошлиқ бригада коллективи фаолиятига бағишланди. Бригада аъзоларининг мўл ҳосил тўплаш учун кураши воқеабанд қилиб ифодаланди. Фотосуратлар саҳифа мазмунини яна ҳам бойитди. Ундан кейин эса Турсуной Охунованинг «Шарафли ишимиз» мақоласи эълон қилинди. Моҳир механизатор ўз мақоласида тўзаларни машинабоп қилиб ўстиришда тўплаган бой тажрибалари билан ўртоқлашди.

Орадан кўп ўтмай илғорлар ташаббусига қўшилган «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» ва Охунбобоев номли колхозлардан мазмунли мақолалар эълон қилинди. Шу тариқа ташаббускорлар ва уларнинг издошлари йил давомида газета эътиборида бўлди. Йил охирида эса ташаббускорлар редакцияга йиғилишиб юксак мажбуриятлар қандай бажарилганлиги ҳақида ҳисоб бердилар. Ҳисобот «50—60 центнерчилар йўқламаси» рубрикаси остида махсус саҳифа бўлиб чиқди. Бошланган хайрли иш шу тариқа изчил поёнига етказилди.

Ўтган йили бошқа соҳаларда ҳам бир қатор қимматли ташаббуслар туғилди. Юбилей шарафига бошланган мусобақа самаралари, совет турмуш тарзи, социалистик тузум афзалликлари қизиқарли формаларда ўз ифодасини топди. «Юбилей вахтасида», «Биз совет халқимиз», «СССР тенгдоши» каби рубрикалар остида йил бўйи тематик мақолалар, саҳифа ва подборкалар изчил бериб борилди.

Афсуски айрим район газеталари воқеаларни изчил ёритиб боришга, бошланган хайрли ишни қиёмига етказишга эътибор билан қарамаяптилар. Бекобод район **«Коммунист»** газетаси саҳифаларини варақлаб бунга ишонч ҳосил қилдик.

Бекобод областимизнинг энг йирик пахтакор районларидан бири. Бу ерда республикага донги кетган ҳосил усталари, новатор пахтакорлар меҳнат қилишяпти. Ўтган йилнинг бошида газета улар тажрибасини кенг ёйиш мақсадида янги рубрика очди. «Илғор тажриба саҳифаси» деган рубрика остида биринчи мақола Ойбек номли совхознинг Валлами Тўхтабоев бошлиқ бригадаси фаолиятига бағишланди.

Объект тўғри танланган эди. Бригада коллективи 1981 йилда техника ва ўғитдан самарали фойдаланиб, ҳар бир киши ҳисобига 30 тоннадан пахта етиштирди. Ҳар центнер пахтанинг таннархи пландаги 24 сўм ўрнига 22 сўмга тўғри келди. Мўл ва арзон пахта етиштириб бригада коллективи катта наф кўрди. Улар тажрибаси шу саҳифада атрофлича ёритилди.

Саҳифа кўпчиликнинг оғзига тушди, яхши баҳо олди. Лекин бошланган хайрли иш нима учундир тезда унитилди. Узоқ сукутдан сўнг сентябрь ойи охирларига бориб Ленин номли колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Адолат Рўзматова бошлиқ бригадаси ишига бағишлаб яна бир саҳифа берилди-ю, кейин бу рубрика мутлақо кўринмай кетди.

«Илғор тажриба саҳифаси» деган рубрика район иқтисодий ҳаётини комплекс ёритиш учун кенг имкониятлар очиши мумкин эди. Шу рубрика остида фақат илғор пахтакорларни эмас, айни пайтда чорвадорлар, ғаллакорлар, бинокорлар тажрибасини ҳам ёритиш мумкин эди. Лекин редакция журналистлари шундай имкониятни бой бердилар. Новаторлар тажрибасини умумхалқ мулкига айлантиришга эътиборсизлик билан қарадилар.

Бир кўриниб кейин йўқ бўлиб кетаётган рубрикалар газетада оз эмас. Эрта баҳорда газета саҳифасида «Хўжаликларнинг юбилей олди йўқламаси» деган янги рубрика пайдо бўлди. 19 март сонида шу рубрика остида «Далварзин» совхозининг ўтмиши, бугунги куни ва келажаги ҳақида ҳикоя қилувчи қўш саҳифа эълон қилинди. Бошқа хўжаликлар-нинг меҳнаткашлари ҳам шундан кейин газетани яна ҳам диққат билан кузатиб борадиган бўлдилар. Лекин августгача бу рубрика саҳифаларда кўринмади. Августда «Победа», декабрда эса Ленин номли колхозларнинг юбилей олди йўқламаси эълон қилинди-ю шундан кейин рубрика унитилди. Бошқа хўжаликларга негадир гал келмади. Агарда редакция олдиндан тузиб олинган план асосида иш юритганида райондаги ҳамма хўжаликларнинг юбилейолди мусобақасида эришаётган ютуқлари мунтазам ифодалаб берилган бўларди.

Юбилей йилида ҳар бир соҳа вакиллари ўзларига хос ташаббуслар билан чиқдилар. 6 февралда бир группа чорвадорлар чорва маҳсулотлари етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтиришга қарор қилдилар. 4 апрелда эса пиллакорлар ташаббуси эълон қилинди. 25 майда «Ёшлик ғайрат-шижоатимиз юбилейга» деган шиор остида комсомоллар юриш бошладилар. Уларнинг оширилган мажбуриятлари газета саҳифаларида эълон қилинди

Ташаббуслар маълум қилинди-ю, лекин улар тақдири газетхонларга қоронғу бўлиб қолди. Ташаббускорларни газетхонларга таништириш, улар иши ҳақида маълумотлар бериб бориш, издошлар ҳақида ҳикоя қилиш мумкин эди-ку ахир. Тўғри, ташаббускор чорвадорлардан «Победа» колхози сут соғувчиси Т. Турдибоева ҳақида битта лавҳа чиқди. Кейин яна шу ташаббускор билан Ленин номли колхоз сут соғувчиси М. Сатторованинг биринчи квартал иш якунлари чоғиштирилди. Шундан кейин ташаббускорларга ва уларнинг издошларига қайтилмади. Улар йилни қандай якунлаганликлари, ваъдани ким бажариб, ким бажармаганлиги маълум қилинмади.

Газета мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини ўз назорати остига олиши керак эди. Шунда ҳамма хўжаликлар, ҳам, пахтакор ва чорвадорлар ҳам масъулиятни чуқурроқ ҳис этишарди. Кўзланган марраҳи эгаллаш учун барча имкониятларни ишга солишарди. Лекин бундай бўлмади. Йил охирида бир қатор коллективлар план ва мажбуриятларни бажаролмай кўпчилик олдида изза бўлиб қолдилар.

Ҳозир ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили вазифалари конкрет белгилаб олинган. Бутун эътибор зиммадаги юксак мажбуриятларнинг бажарилишига қаратилиши керак. КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари ҳар бир меҳнат коллективи учун ҳаракат программасидир. Пленумда қўйилган вазифалар қандай амалга оширилаётганлигини газеталар мунтазам назорат қилиб боришлари зарур.

АЛМАШЛАБ ЭКИШ—ҲОСИЛ НЕГИЗИ

ҲАР ГЕКТАР ЕРДАН ТЎЛАРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

ҚИШЛОҚ хўжалигида янгидан ташкил этилган бошқариш органларининг асосий вазифаларидан бири — ерга ишлов беришни яхшилаш, қишлоқ хўжалик майдонларининг ҳар гектаридан энг юқори даражада ҳосил олишни таъминлашдан иборат. Бу соҳада Ўзбекистоннинг Сурхондарё области деҳқонлари кўпгина қизиқарли тажриба тўпладилар. Чунончи, бу ерда ишлаб чиқаришни алмашлаб экиш участкалари негизида ташкил этишга оммавий равишда ўтиш амалга ошириляпти. Бу тажриба ҳақида область агросаноат бирлашмасининг раиси Ҳ. Ш. ШАРОФУДДИНОВ ҳикоя қилади.

Илмий маълумотлар асосида ишлаб чиқаришни алмашлаб экиш участкаларида ташкил этишга ўтиш деҳқончилик маданиятига муносабатни тубдан ўзгартириб юборади. Албатта, биз алмашлаб экиш тўғрисида илгари ҳам сўз юритган, схемалар тузган, майдонлар ажратган эдик. Бироқ белгиланган агроусуллар қандай бажарилаётганига конкрет равишда ҳеч ким жавоб бермасди. Албатта, колхоз раиси, совхоз директори ёки бош агрономни ҳисобга олмаганда, бошқалар унчалик қайғуришмасди. Алмашлаб экиладиган майдонлар бригадалар ва бўлимлар фойдаланадиган ерларга тўғри келмай, ерларнинг қиёфасини бузишга олиб келарди.

Областнинг бир қатор хўжаликларида хўжалик ҳисобида ишловчи, юридик жиҳатдан ишлаб чиқариш бўлинмаси статусини олган алмашлаб экиш участкаларини ташкил этишга қарор қилинган ўтган йилда бу соҳада ўзгаришлар юз берганлиги кўзга ташланди. Янги системани ишлаб чиқаришда агросаноат бирлашмаларининг мутахассислари, партия ходимлари, область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов фаол иштирок этдилар. Ер тузувчилар алмашлаб экиладиган майдонларни табиий йўналишларига қараб, яъни, каналлар, суғориш шаҳобчалари, ариқлар, паст-баланд жойлар, ўрмонзорлар ва шу кабилар орқали белгиладилар. Ҳар бир массив 300—500 гектарга тенг бўлиб, у ўнта далани—озуқа учун экиладиган учта майдонни (дон учун беда, маккажўхори) ва пахта учун еттита майдонни ўз ичига оларди.

Ишлаб чиқариш участкаси таркибида беш—еттита бригада бор. Уларда ердан фойдаланиш далаларга экинларни алмашлаб экишга мослаштириб қўйилган. Шу тариқа биз алмашлаб экишни ўзлаштириш системасини топдик ва текшириб кўрдик. Бу системага риоя қилиш учун фақат хўжалик раҳбарларигина эмас, балки бригада бошлиқлари, ҳамма деҳқонлар шахсан жавоб бердилар. Хўш, бу нарса амалда қандай бажариляпти? Бунда Жарқўрғон районидаги йирик, кўп тармоқли «Социализм» колхозининг тажрибаси диққатга сазовордир. Мазкур хўжаликда ўтган йилдан бошлаб бешта алмашлаб экувчи участка ишлаб турибди. Уларнинг таркибида нарядсиз система бўйича ишловчи 28 та бригада мавжуд.

Участкалар бошлиқлари биринчи навбатда алмашлаб экиш билан шуғулландилар. Шунда алмашлаб экиш ҳисоботдаги 90 процент ўрнига атиги 40 процент ўзлаштирилганлиги маълум бўлди. Майдонларга алмашлаб экиш илгари шундай экинлар экилган майдонлар қисқарганлиги туфайли бузилган. Бу нарса тупроқ унумдорлигига зарар келтирибгина қолмай, хўжаликнинг озуқа базасига ҳам салбий таъсир ўтказди. Янгидан ишлаб чиқилган схема бўйича биринчи йили беда ва маккажўхори экилди, алмашлаб экиладиган майдонлар учун тупроқ анализи ҳисобга олинган ҳолда қанча минерал ўғит ажратилиши қатъий назорат остида амалга оширилди. Бригадаларни техник воситалар билан таъминлаш ишида ҳам тартиб ўрнатилди. Участкалар таркибида ягона озуқа етиштирувчи бригадани ажратиб уларга тўланадиган меҳнат ҳақи пахтакорларникига тенглаштирилди.

Беда учун етишмаётган олтита дала тайёрлангач, озуқа ва ғаллачилик учун ажратилган ерлар майдони 706 гектарни, пахтачилик учун ажратилган майдон эса 1300 гектарни ташкил қилди. Бундай нисбат жуда мақбул бўлиб, давлатнинг хўжаликка пахта ва озиқ-овқат маҳсулотлари учун берган буюртмасига мос тушади. Шуни қайд этиш керакки, ўтган йили «Социализм» колхози ҳар гектар ердан ўртача 40 центнердан кўпроқ ингичка толали пахта, 200 центнер беда, дон учун 90 центнер маккажўхори, 400 центнер силос, 670 тонна сут ва 248 тонна гўшт тайёрлади. Жами олинган даромад 8 миллион 684 минг сўмга етди. Бу, 1981 йилдагидан 34 процент кўп.

Қўлга киритилган натижалар таҳлили камроқ самара берган алмашлаб экиш майдонларини аниқлаш имконини берди. Ана шундай жойларга қарийб 300 гектар пахтазор ва 1770 гектар озуқа етиштириладиган экинзор киритилди. Бу кам маҳсулли далалар зарур миқдордаги озиқлантириш моддаларини ололмаётганлиги аниқланди. Мана шунинг учун ҳам район агросаноат бирлашмалари ва хўжаликларнинг мутахассислари бу йилги баҳор экиш мавсумига тайёргарлик кўраркан-лар, шундай массивларни ўғитлаш тўғрисида қайғуриб, бир қатор бошқа агротехник тадбирларни ҳам амалга оширдилар. Бундан мақсад ана шу жойларда ҳар гектаридан 40 центнердан пахта ва 200 центнердан беда олишдир.

Шу кунларда дала ишлари авж олдириб юборилган. Алмашлаб экиладиган учта майдонда беда экиб бўлинди. Иккитасини маккажўхори экишга ҳозирлашяпти. Илгари беда ёки дон учун маккажўхори экиб келинган далалар эса ингичка толали пахта экишга ажратилди. Колхоз раиси П. Маматқулов ишлаб чиқаришни алмашлаб экиладиган участкалар системасига ўтказиш шу йилнинг ўзидаёқ барча майдонларда ҳар гектаридан қарийб 45 центнердан пахта ҳосили олиш имконини беради, деб ҳисобламоқда. Шунингдек, дон учун экилган беда ва маккажўхори ҳосилдорлиги ҳам тахминан 25 процент кўпаяди. Бошқа тадбирлар билан бирга бу нарса чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ўртача 20 процент оширишга ёрдам беради.

Область агросаноат бирлашмаси қарорига биноан «Социализм» колхози ва Ленин йўли районидаги Ленин номли, Будённий номли совхозлар, Ангор районидаги «Қизил Юлдуз» колхози, Гагарин районидаги «Пограничник» совхози, Қумқўрғон районидаги «Москва» ва «Октябрь» колхозлари, Жарқўрғон районидаги «Сурхон» совхози областда ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг янги усулини ўрганиш марказлари бўлиб қолди. Бу чора деҳқонларга баҳорни яхши кутиб олишга кўмак берди. Хўжаликларда ташкил қилинган 595 та алмашлаб экувчи участкаларнинг ҳаммаси тракторлар, сеялкалар ва бошқа техника воситалари ремонтини тугалладилар. Ҳозир уларни синов тариқасида ҳайдаб кўрмоқдалар. Чигит экувчи экипажларнинг кўпчилиги ишни икки сменада ташкил этишни мўлжаллаб тузилган. Чунки, янги прогрессив системага ўтиш собиқ бригадаларга хизмат кўрсатувчи ходимлардан бир ярим минг кишини бошқа ишга ўтказишга имкон берди.

Яна бирор ҳафтадан кейин бизда маккажўхорини оммавий равишда экиш бошланади. Ўтган йили областда Ғафур Ғулом номли маккажўхоричиликка ихтисослаштирилган совхоз ташкил қилинди. Бу ерда 2 минг гектар ернинг ҳар гектаридан ўртача 83 центнердан дон йиғиштириб олишди. Эндиликда областда яна бешта дончилик-чорвачилик совхози ташкил қилинган. Маккажўхори етиштиришни жиддий равишда кўпайтириш, уни энг барвақт муддатларда экиб олиш вазифаси турибди. Сабаби маккажўхориларнинг чангланиш жараёни жазирама иссиқ бошлангунга қадар тугалланиши лозим. Бунинг учун тезпишар ва юқори ҳосилли навлар танлаб олинди. Янги маккажўхоричилик бригадаларига, шунингдек, алмашлаб экувчи участкаларга энг тажрибали мутахассислар юборилди.

Сурхондарё области чигит экишни биринчи бўлиб бошлайди. Бу нарса фақат об-ҳаво шароитлари билангина эмас, ингичка толали навларнинг вегетацион хусусиятлари билан ҳам боғлиқдир. Шундай навлар 80 минг гектардан зиёд майдонда ёки жаъми пахтазор майдонининг ярмидан кўпроғида экилади. Биз давлатга ўнинчи беш йилликда ҳар йили етиштирилган ўртача 180 минг тонна ўрнига 300 минг тонна ипак пахта сотиш мажбуриятини олганмиз. Ингичка толали пахта тайёрлашни жиддий равишда кўпайтириш машиналарни, чигитларни, суғориш шаҳобчаларини, далаларни яхшилаб тайёрлашни талаб қилади. Шунинг учун ҳам биз республика қишлоқ хўжалиги министрлиги, Узкомсельхозтехника, планлаштирувчи ва сув хўжалиги органларининг ёрдамига муҳтожмиз. Гап минерал ўғитлар ва ихтисослаштирилган техника воситаларини ўз вақтида ажратиш тўғрисида бормоқда. Вақт борган сари камроқ қолмоқда. Бир ой ўтгач, далаларда сеялкалар пайдо бўлади, механизаторлар эса тупроқни экишга тайёрлаб, пушта олишга киришдилар.

Умуман область хўжаликларида бу йил давлатга 525 минг тонна пахта сотиш мўлжалланмоқда. Туксизлантирилган чигитларнинг тахминан тўртдан бир қисмини етказиб бермаган пахта тозаловчилар тезроқ ишласалар яхши бўларди. Капсулланган чигитларни тайёрлашнинг паст суръати ҳам кишини ташвишга солмоқда. Биз ўтган йилдагига нисбатан икки марта кўп, 20 минг гектар майдонга шу хил чигитларни қадамоқчимиз. Ўтган йили капсулланган чигитлар ҳосилдорликни анча ошириб, ғўзани эрта етилтириш имконини таъминлади.

Ҳозир район агросаноат бирлашмалари, алмашлаб экиладиган майдонларда ташкил қилинган 500 дан зиёд бошланғич ва цех партия ташкилотлари дастлабки имтиҳондан ўтишмоқда. Биз ҳозирдаёқ шу нарсани тўла асос билан айтишимиз мумкинки, алмашлаб экувчи участкаларнинг пайдо бўлганлиги одамларнинг меҳнат активлигини кучайтирди, уларнинг ҳосил учун курашдаги масъулиятини оширди. Деҳқонлар ва чорвадорлар бу йил пахта, дон, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда эришилган энг яхши кўрсаткичлардан ўзиб кетишга қарор қилганлар.

Ўзбекистон ССР.

(«Сельская жизнь», 1983 йил, 24 февраль).

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ЯШНАСИН БОҒЛАР

Серқуёш республикамизда ҳар йили минглаб гектар янги-янги боғ-роғлар ташкил этилаяпти. Улардан эса мўл-кўл мева ҳосили олиб келинмоқда. Бу ишларда Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси олимлари ва боғбонларининг катта хизматлари бор. Бирлашма бош директори, ВАСХНИЛ мухбир аъзоси М. М. МИРЗАЕВ мухбиримизга айни кунларда амалга оширилаётган ишлар ва боғдорчилик билан шуғулланувчи хўжаликларнинг шу кунлардаги кечиктириб бўлмас вазифалари ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

— МАЪЛУМКИ, боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантириш халқ хўжалигимизда муҳим ўрин тутади. Шунинг учун ҳам КПСС XXVI съездида, СССРнинг Озиқ-овқат программасида бу соҳага алоҳида эътибор берилган.

Айни кунларда бирлашмамизнинг 40 филиал ва ташкилотларида 12 мингдан зиёд киши меҳнат қилаяпти. 350 киши бевосита илмий ишлар билан банд бўлса, уларнинг 80 дан ортиғи фан доктори ва кандидатларидир. Олимларимиз ўсимликларнинг серҳосил ва эртапишар навларини яратиш билан бирга, боғдорчилик ва узумчиликдаги ишларни механизациялаш, уларнинг агротехникаси, селекцияси ҳамда ўсимликларни ҳимоя қилиш каби бир қанча масалалар билан ҳам шуғулланишмоқда. Субтропик ва цитрус ўсимликларини республикамиз иқлим шароитига мослаштириш устида иш олиб боришмоқда.

Кейинги йилларда олимларимиз ва селекционерларимиз томонидан бир қанча янги навлар яратилди. «Зарафшон» деб номланган узум ўзининг серҳосиллиги ва чиллакидан ҳам олдин пишиши билан ажралиб туради. Шунингдек, «Шарқ», «Сариқ гўзал» номини олган нок навлари, «Ёзги», «Ўзбекистон юбилейи» шафтоли навлари, «Тошкент боровинкаси», «Нафис» ва «Арбус» деб аталган олма навлари ҳам бир қатор афзалликларга эгадир. Булардан ташқари бизда лимоннинг «Ўзбекистон йўнғичи», мандариннинг эса паст бўйли янги навлари ҳам яратилди. Олимларимиз интенсив боғ технологияси, зараркунандалар билан биологик кураш усуллари каби бир қатор қимматли ишларни ҳам амалга оширишди.

Бирлашманинг 20 филиалида ҳар йили янги боғ ва токзорлар ташкил этиш учун кўчатлар етиштирилмоқда. Ҳозирги кунда экиш учун 30 миллиондан ортиқ узум, 6 миллиондан ортиқ турли мева, шунингдек, кўкаламзорлаштириш учун 2,5 миллион дарахт ва гул кўчатлари тайёрлаб қўйилган. Бу йил республикамиз бўйича 26 минг гектар ерда узумзор, 3,5 минг гектар ерда эса янги мева боғлари бунёд этилади. Шу ўринда Тошкент областида ҳам бу борада салмоқли ишлар амалга оширилиши кераклигини алоҳида таъкидламоқчиман.

Маълумки, областда ҳар йили кўплаб узум ва мева маҳсулотлари етиштириб келинмоқда. Янги-янги боғ-роғлар қад ростлаяпти. Ихтисослаштирилган хўжаликлар ташкил этиляпти. Бу йил баҳорда Тошкент областининг ўзида 600 гектар ерда мевазор, 700 гектардан ортиқ майдонда эса янги узумзор ташкил этилади. Бу ишлар асосан Паркент, Оҳангарон, Калинин, Оржоникидзе ва Тошкент районларида амалга оширилади.

Барча хўжаликларда бу йил мўл-кўл мева ва узум етиштириш учун пухта замин ҳозирлаш ҳам шу куннинг кечиктириб бўлмас вазифаларидандир. Баҳорнинг иссиқ келаётганлиги бир қатор қийинчиликлар туғдирмоқда. Шунинг учун боғ ва токзорларда намни йиғиш ва уни сақлаб қолишга эътиборни кучайтириш лозим. Кучсиз боғларнинг оралиғини ҳар гектар ерга 15—20 тоннадан гўнг, 120 килограммдан азот, 90 килограммдан фосфор ва 30 процентли калий тузи солиб, чуқур ҳайдаш мақсадга мувофиқдир.

Зараркунандаларга қарши курашда назорат ишларини кучайтириш, ҳосилнинг майда бўлиб қолмаслиги учун дарахтларга шакл беришни ҳам сифатли ўтказиш керак. Ўз вақтида нормал буталанган дарахт танасида сув яхши сақланади, жамланаётган озуқа моддалари беҳуда сарф бўлмайди.

Планли равишда янги токзорлар барпо этиш, бунда серҳосил навларни кўпайтириш муҳимдир. Шу мақсадда фаннинг энг сўнгги ютуқларидан фойдаланиш даркор. Токларни очишни бошлаш керак. Бу иш кечиктирилса, куртакларнинг кўплаб тўкилиб кетишига сабабчи бўламиз.

Биз хўжаликлар билан ҳам мустаҳкам алоқа ўрнатганмиз. Маслаҳатларимиз асосида ишлаётган Тошкент областидаги «Ленин йўли», Ильич номли колхозлар, «Қибрай», «Огонёк» совхозлари ва бир қатор хўжаликлар йилдан-йилга мўл ҳосил етиштириб келмоқдалар.

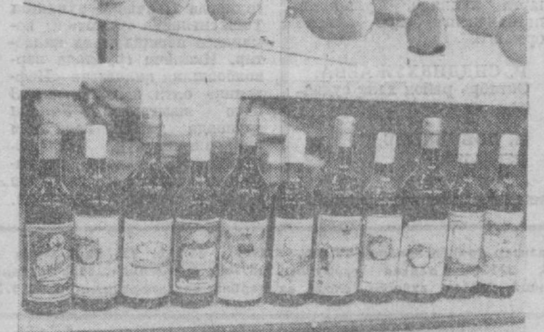

Суратларда: бирлашма бош директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Мирзаев; кейинги йилларда яратилган мева, узумнинг янги навлари; мева ва узумлардан тайёрланаётган маҳсулотлар; (чапдан) бирлашма марказий участкаси агрономи Ж. Холматов, ишчилардан О. Аҳмедов ва Й. Норимовлар тайёр кўчатларни кўздан кечиришяпти.

В. Портнов фотолари.

Халқаро ҳаёт

ВЕНА МУЗОКАРАЛАРИДА

ВЕНА, 24 февраль. (ТАСС). Марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисидаги Вена музокараларининг бугунги ялпи мажлисида Болгария делегациясининг бошлиғи элчи Л. Шопов сўзга чиқди. Делегация вакили журналистлар билан учрашувда хабар берганидек, Л. Шопов Болгария музокараларда махсус статус билан қатнашаётган мамлакат сифатида музокараларнинг доимий қатнашчилари бўлган социалистик давлатлар номидан совет делегацияси ўртага қўйган таклифларни бутунлай қўллаб-қувватлаяжагини айтди.

Янги муҳим ташаббуслар пешқадам мамлакатлар деб аталаётган мамлакатларнинг хусусан, Болгария Халқ Республикасининг ҳам манфаатларига тўла мос бўлиб тушади. Мазкур ташаббусларга мувофиқ энг қисқа вақт ичидаёқ ҳар иккила томоннинг уларнинг қурол-яроғлари ва жанговар техникаси билан биргаликда жами 33 минг ҳарбий хизматчиси Марказий Европадан олиб чиқиб кетилган бўлур эди. Бу эса, амалда ҳозирги ҳарбий қарама-қаршиликнинг хатарли даражасини пасайтиришга асос солган бўлур эди. Ўзаро намуна кўрсатиш асосида қисқартирилаётган қуруқликдаги қўшинлар миллий чегаралар ичига олиб ўтилган ва шу тариқа пешқадам давлатлар хавфсизлигига зарар етказмаслик учун янги жойларда жойлаштирилган бўлур эди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар таклиф этган музокараларнинг бевосита барча қатнашчилари томонидан қўшинларни ва қурол-яроғларни янада катта ҳажмда қисқартириш, шунингдек дастлабки ва пировард қисқартиришлар орасида уларнинг қуролли кучларини ва қурол-яроғларини кўпайтирмаслик ана шу давлатларнинг хавфсизлиги манфаатларига мос бўлиб тушган бўлур эди.

Башарти НАТО мамлакатлари ўзларидаги инерцияни бартараф этишга, баъзи қатъий ўрнашиб қолган қарашлардан халос бўлишга куч топа олсалар, янги таклифларга нисбатан амалий манфаатдорлик ва ижобий муносабат билдирсалар, у ҳолда мазкур таклифлар ўртага қўйилган 17 февраль куни Вена музокараларида турғунликдан ва чексиз мунозаралардан Марказий Европада ҳарбий потенциалларни қисқартириш йўлида амалий қадамлар сари бурилиш нуқтаси бўлиб қолиши мумкин, деб таъкидлади Болгария вакили.

● КУБАЛИКЛАР Лотин Америкасида энг китобхон халқ ҳисобланади. Озодлик оролида кутубхоналарнинг кенг шохобчаси ташкил этилган. Бу ерларда кубаликлар миллий ва чет эл авторларининг ижодлари, илмий-техника адабиётлари, марксизм-ленинизм классикларининг асарлари билан танишадилар. Улар рус ва совет адабиёти, бошқа социалистик мамлакатларда нашр этилган китобларни севиб ўқийдилар. Суратда: Гаванадаги А. М. Горький номидаги совет китоблари магазинида.

С. Майстерман фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

НЬЮ-ЙОРК, 24 февраль. (ТАСС). Вьетнам, Лаос ҳамда Кампучия ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлаш Жанубий-Шарқий Осиёда ва бутун дунёда тинчлик, хавфсизлик манфаатларига мос бўлиб тушади. ВСРнинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили Хоанг Бить Шон БМТ қароргоҳида ўтказилган матбуот конференциясида шундай деди. У 22—23 февраль кунлари Вьентьянда Ҳинди-Хитой давлатлари — ВСР, ЛХДР ва КХР раҳбарларининг бўлиб ўтган кенгаши тўғрисида мухбирларга ахборот берди. Кенгашда, деб таъкидлади у, Ҳинди-Хитойдаги уч мамлакатнинг қардошларча ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, социалистик қурилиш ва уларнинг хавфсизлигини таъминлаш йўллари кўриб чиқилди.

ВСРнинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили вьетнамлик кўнгиллилардан иборат қўшинларнинг КХРда турган қисмлари ҳақида гапириб, ВСР билан КХР ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномага мувофиқ ҳозирдаёқ Вьетнам бўлинмалари Кампучиядан қисман олиб чиқиб кетилаётганлигини айтди.

Аммо, деди у, КХР ва ВСР ҳукуматларининг холис ният билан қилаётган бу ишидан Кампучия халқига зиён етказиш мақсадида фойдаланиладиган бўлса, Кампучия Халқ Республикасининг ҳукумати иккала мамлакат ўртасидаги шартномада кўзда тутилганидек, Вьетнам Социалистик Республикаси ҳукумати билан дарҳол маслаҳатлашувларни бошлайди. Вьетнамнинг ҳарбий қисми Кампучия халқи ва ҳукуматининг хоҳиш-иродасига мувофиқ Кампучияда турибди. Бинобарин КХРга ташқаридан солинаётган хавф-хатар тугагандан кейин у ердан батамом олиб чиқиб кетилади, деб таъкидлади Вьетнам вакили.

МЕКСИКА БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

МЕХИКО, 24 февраль. (ТАСС). Бу ерда Мексика Бирлашган социалистик партияси марказий комитетининг VII пленуми бўлиб ўтди. Пленум партиянинг ҳозирги фаолиятини кўриб чиқди, мамлакатда вужудга келган оғир иқтисодий аҳволни анализ қилди.

Пленум қатнашчилари қабул қилган резолюцияда, хусусан, Мексикани қамраб олган чуқур молиявий-иқтисодий танглик аввало меҳнаткашлар кенг оммасининг турмуш даражаси анча пасайиб кетишига сабаб бўлганлиги уқтириб ўтилади. Мамлакатда нарх-наво тинмай ўсмоқда, пулнинг қадрсизланиши реал иш ҳақининг анча қисқаришига, саноат ишлаб чиқариши камайтирилаётганлиги эса ишсизлар сонининг ўсишига олиб келмоқда.

Мексика Бирлашган социалистик партияси марказий комитети пленумининг ҳужжатида шу муносабат билан Мексика ҳукумати иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш юзасидан самарали чораларни шошилинч равишда кўриши зарурлиги уқтириб ўтилади. Бундай қийинчиликларнинг вужудга келишида мамлакат манфаатларини ҳисобга олишни истамаётган Америка монополистлари билан алоқа боғлаган йирик хусусий капитал асосий айбдорлардан биридир.

СИЁСИЙ МАҲБУСЛАР ОЗОД ҚИЛИНСИН!

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Бугун Покистонда демократияни ўрнатиш учун ҳаракат составига кирган мамлакатдаги энг катта сиёсий партияларнинг ташаббуси билан сиёсий маҳбусларни озод қилиш учун кураш куни ўтказилмоқда. Исломободдан олинган хабарларга кўра, сиёсий партиялар 30 минг сиёсий маҳбус озод қилинишига, сайловлар ўтказилишига, демократик ҳуқуқ ва эркинликлар таъминланишига эришиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Бу талабларни аҳолининг ғоят кенг табақалари қўллаб-қувватламоқда. Ҳарбий маъмурлар бунга жавобан яна одамларни қамоққа олдилар. Покистондаги бир қанча шаҳарларнинг кўчаларида полициянинг кучайтирилган нарядлари ва армия бўлинмалари соқчилик қилиб юрибди.

Маъмурларнинг сиёсатига қарши норозилик билдираётган Исломобод университети студентларининг митинглари ва намойишлари икки ҳафтадан буён давом этмоқда. Кейинги кунларда мамлакатнинг энг катта шаҳри — Карочида вазият кескин кучайиб кетди. У ерда полиция билан тўқнашувлар натижасида беш киши ҳалок бўлди ва қирқдан кўпроқ киши жароҳатланди.

Покистонда ўтказилаётган намойишларнинг қатнашчилари маъмурлардан миллат манфаатларига зид сиёсатдан воз кечишни талаб қилмоқдалар. Бундай сиёсат қўшни АДРга қарши эълон қилинмаган уруш олиб бориш учун мамлакатни Пентагоннинг Жанубий Осиёдаги бир майдонига айлантириб қўйди.

ЯЛПИ МАЖЛИС

ЖЕНЕВА, 24 февраль, (ТАСС). Бугун бу ерда стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги музокараларда СССР билан АҚШ делегацияларининг ялпи мажлиси бўлди.

Р. ЭСКЬЮ ПРЕЗИДЕНТЛИК ЛАВОЗИМИНИ ДАЪВО ҚИЛМОҚДА

ВАШИНГТОН. Флорида штатининг собиқ губернатори Рубин Эскью демократик партиядан АҚШ президенти лавозимига ўз номзодини қўйиш ниятида эканлигини айтди.

Эскью 1928 йилда Оклахома штатида туғилган. 1971 йилдан 1978 йилгача Флорида штати губернатори лавозимида ишлаган йилларида сиёсий шуҳрат қозонди. Кейинчалик у, давлатнинг бир қанча масъулиятли лавозимларида, шу жумладан Ж. Картер маъмуриятида савдо музокараларида АҚШнинг махсус вакили бўлиб ишлади.

Эскью президентлик лавозимига демократик партиядан тўртинчи номзоддир. Сенаторлардан А. Р. Крэнстон (Калифорния штати), Г. Харт (Колорадо штати) ва АҚШнинг собиқ вице-президенти У. Мондейл ҳам президентлик лавозимига ўз номзодларини қўйишни эълон қилган эдилар.

(ТАСС, 24 февраль).

ЁШЛАР ИЖОДИДАН

СОҒИНЧ

Тасмадек чўзилиб ётибди йўллар,
Манзиллар ортимда қолар силтаб қўл.
Қирлардан қирларга чопади еллар,
Имконлар тополмас ўзмоқ учун йўл.

Нигоҳим шошади хаёлдан ўзиб,
Фурсатнинг измига қилолмай тоқат.
Азим чўққилардан узмайин кўзим
Сўқмоқдан юрмоққа интиқман беҳад.

Қирдан ошиб ўтсам, толлар тагида
Кутиб олар мени шўхчан болалик.
Тор кўча, пастқам уй, нарги ёғида
Ел билан баҳс бойлаб чопган
болалик...

Мен-ку шошмоқдаман соғинганимдан.
Туғилган масканим ва мунис онам—
Мендан олдин қучоқ очади улар,
Талпиниб: «Соғиниб кетдикку,
болам!».

Аҳмад БОЛИБЕКОВ.

ХУШОМАД

Худди фариштадек кириб келди у,
Дўстимга хуш ёқиб яйрайди тани.
Бутун вужудини қамраб олди-ю,
Пуфакдек шишириб кўтарди, қани!..
Оёғи узилди она заминдан,
Кўзларин ёғ босиб, боғлади шира.
Хушомад эшилиб ҳамон ҳалимдай
Мақтов сўзларини қўймасди сира.
Хушомад! Бунчалар ёқимли, ширин,—
Юксакроқ кўтарди эркалаб туриб.
У эса талтайиб кетгандан кейин
Зарб билан бир урди ерга кўтариб...
Хушомад кетди сўнг битириб ишин,
Яна бошқасининг кирди қўйнига.
Ақли ҳеч етмасди ўнгими, туши, —
Юзтубан йиқилиб ётибди, нега?!
Бол томган тил билан жиловлаб
олар
Сал қўйиб юборсак тизгинимизни.
Мажруҳ қилса ҳамки гоҳо иғволар
Ўлдирмас... хушомад ўлдирар бизни.

Иброҳим АЗИМБОЕВ.

ҲАЙҚИРИҚ

Ухламайди Пискарёв қабристони, —
Тўрт йиллик урушнинг машъум
меваси.

Мозорга кўмилган инсон армони,
Тупроққа қоришган гўдак нафаси.
Кўксига битилган номлар вазнидан
Ҳолдан тойиб ётар бахайбат тошлар.
Ёзилмаган номлар додлар дафъатан,
Тошдаги битикни ювади ёшлар.
Умид ва армонлар кўмилган тупроқ,
Кўз ёшга айланар совуқ хотира.
Тошдаги ёзувлар ҳамиша уйғоқ
Ҳайқиради: «Уруш бўлмасин сира!»
Қирқ йил-ки, дилларда чидам ва
бардош,
Қирқ йил-ки, ўрлайди ҳар нафасдан
дуд.

Сукут сақлар илҳақ кўзлардаги ёш,
Марҳумлар руҳига айланур сукут.

Тўра МИРЗО.

МУАЛЛИМ

Бисотида неки бўлса, бари ошкор элимга,
Гўдак каби ниятимни улғайтган онам менинг.
Чексиз бахтинг куйлагин деб наво бердинг дилимга,
Бу жаҳонда қиёсинг йўқ жаннат кошонам менинг.

Бундан ортиқ толе борми ўзин билган инсонга?
Яхшилик ва ашилликлар руҳимга берар таълим.
Мен шеъримда олқиш айтиб шу шукуҳли замонга,
Номингизни юрагимга муҳрладим, муаллим.

Тасаввурим уфқидан гоҳ аждодлар бўй кўрсатар,
Кўкка нолон термулишиб дардига излар нажот.
Шундай кечар эди ҳоли зиёсиз қолса башар,
Пойига бош қўяр шундан устозининг одамзот.

Нурдан йироқ жойни мангу макон этгай жаҳолат,
Кўкармайди пуч қалбларда эзгуликнинг уруғи.
Вале кўҳна бу дунёни суяб қолди жасорат,
Ахир, бу ҳам устоз эккан тафаккурнинг ютуғи.

Катта йўлда турфа одам дуч келаркан бегумон,
Гоҳ ортингдан тошлар отиб, ногоҳ туртиб кетади.
Дер эдингиз: раво кўрма ёмонликни ҳеч қачон!
Муаллимим, қадрингиз гоҳ жуда ўтиб кетади.

Ҳали менинг уқмаганим—кўнгил номли китоб кўп,
Гоҳ уларни англай олсам, иқболим шудир маним.
Ҳали менинг юрагимдан кўчмаган ўй, хитоб кўп,
Ҳаёт отлиғ йўлда мудом раҳнамосиз, муаллим!

ЖАМШИД.

РАССОМ БЛОКНОТИДАН

Биринчи китобчаси чиққандан сўнг...

Тонгда ухлаб қолмаслик учун.

Газ келмаган кунларда...

«Баъзи қишлоқ магазинларида энг зарур хўжалик буюмлари топилмайди...».

(Редакцияга келган хатдан).

— Ўғлим, мановининг паншахадек келадигани йўқми!..

А. Ҳолиқов чизган расмлар.

ХАВФСИЗЛИК ЎЗ ҚЎЛИНГИЗДА

ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ АВТОМОБИЛЬ ИНСПЕКЦИЯСИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИНИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

Кўча серқатнов. Катта йўлдан машиналар кетма-кет ўтиб турибди. Шундай бир пайтда етти ёшлардаги бола кўчанинг у бетидан бу бетига югуриб қолди. Тез келаётган «Жигули» машинасининг шофёри рулни ўнг томонга бурди, сўнг кескин тормоз берди. Машина қаттиқ тўлғаниб йўл четидаги столбага урилди... Енгил машинадагиларга тез ёрдам кўрсатилди. Шофёрнинг кўкраги рулга қаттиқ тегиб жароҳатланганди. Пассажир боши билан олд ойнага урилган бўлиб, пешонасидан қон оқарди.

...Бундай қараганда бу— оддий воқеа. Шофёр ва пассажир жароҳатланган. Лекин мазкур ҳодисада тан жароҳатининг олдини олиш мумкин эмасмиди? Мумкин эди. Медицина экспертизаси шуни кўрсатдики, агар шофёр ва пассажир хавфсизлик тасмасини тақишганида жароҳатдан холи бўлишарди. Тажрибаларга кўра тасма тақилганда авария ҳолатида жароҳат хавф-хатари камида икки-уч бараварга камаяди. Жумладан, олд ойнага қалқиб урилиш, рул туфайли жароҳатланиш ёки эшикдан отилиб чиқиб кетиш каби ҳоллар деярли юз бермайди. Машина корпуси эса ташқи зарбдан бирмунча сақлайди. Бу эса инсон саломатлигини сақлашда зарур профилактик аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам бу борада тушунтириш ишлари атрофлича олиб борилмоқда. Йўлларда назорат кучайтирилаяпти.

...Эрта билан соат 9. Тўйтепа — Тошкент йўли. А 36-16 ТШ номерли «Москвич» автомашинасини тўхтатиб ҳайдовчининг ҳужжатларини сўраймиз. Қосимбек Казиев «Сергели» совхозида чорвачилик комплексида катта инженер бўлиб ишлар экан. «Нега тасмани тақмадингиз» деган саволимизга «Рулга ҳозир ўтирувдим» деб жавоб қилди. Маълум бўлишича, Қосимбек Казиев тўғри совхоздан келаётган экан. Шу ергача бўлган масофа деярли 20 километрни ташкил этади. Хўш у кимни алдамоқчи? Албатта ўзини. Ахир сиҳат-саломатлиги унга керак-ку. Ким-ким, инженер одам бу нарсани яхшироқ билиши керак эди.

Навбатда 58-61 ТШХ номерли енгил автомашина шофёрига тўхташ белгисини билдирдик. Ҳайдовчи шахт билан рулни ўнгга буриб шитоб билан тўхтади. У шофёр Аҳмаджон Акромов экан.

— Ўртоқ ҳайдовчи. Хавфсизлик тасмасини нега тақмадингиз?

— Одамни қисворади, умуман, шартми тақиш...

— Биз учун эмас, сизга бехатарлик учун шарт.

Ҳаётга лоқайд қараётган бу кишига яна бир неча савол беришдан ўзимизни тўхтата олмадик:

— Фарзандларингиз нечта?

— Учта.

— Ахир уларга ҳам сизнинг омонлигингиз керак-ку... Хизмат вазифангиз?

— «Ленинский путь» колхозида механик.

Биз унга кимки машина рулини бошқардими, у ким бўлишидан қатъий назар қабул қилинган қонун-қоидаларни бажаришга мажбур эканлигини тушунтирдик.

Рейд бригадаси аъзоси, милиция старшинаси Равшан Мирзаев 67-35 ТШХ номерли «Москвич»ни тўхтатди.

—Сиз билан суҳбат қилганмиз шекилли, —деди милиция старшинаси.

Ўрта Чирчиқ район хўжалик ҳисобидаги транспорт корхонасининг шофёри Умурзоқ Кенжабоев қип-қизариб кетди.

— Ҳа, ўртоқ старшина, шундай бўлган эди.

— Тўғри, машинангиз 1975 йилдан олдин сотиб олинган. Лекин қоидага мувофиқ техника хизмати станциясига кириб хавфсизлик тасмаси билан жиҳозлаб олишингиз шарт, бу ҳақда огоҳлантирилгансиз...

Умурзоқ Кенжабоев ҳойнаҳой энди старшинага дуч келаманми-йўқми деган хаёлга борган бўлса керак. Мана энди узр сўраб турибди. Изза бўлди. У бундан буён тасма тақиш лозимлигига, ГАИ ходимлари томонидан ҳар дақиқа текширилиши мумкинлигига энди амин бўлди.

Рейд давомида шу каби қатор воқеаларнинг гувоҳи бўлдик. 68-53 ТШХ «Жигули» машинасининг ҳайдовчиси Жалол Мақсудов «ўзимизнинг кўча эди, кўп юрмайман деб тақмовдим» деса, А 31-69 ТШ енгил автомашинасининг шофёри Арслон Бойсеитов «Соатига 60 километрдан оширганим йўқ. Шунинг учун тақмовдим» деб важ қилди.

33-08 ТШЦ номерли машинанинг эгаси Юсуфжон Йўлдошевнинг эса яқинда қўли қаттиқ жароҳатланган ва ҳозир даволанаётган экан. Қалин бинт билан ўралган қўлини авайлаб турибди. Лекин у ҳам тасма тақмаган. Агар ногаҳон қаттиқ тормоз босишга тўғри келса қўли қайта жароҳатланиши ҳеч гап эмас. У буни тушуниб хижолатдан ўзини қўярга жой тополмай қолди.

Хулоса қилиб шуни айтиш кераки, ҳозир мамлакатимиз бўйлаб «Хавфсизлик тасмаси» рейдлари ўтказилмоқда. Бу тадбирдан асосий мақсад инсон саломатлиги ҳақида қайғуришдир. Ўтказилган синовлар, тажрибалар шифокор-экспертларнинг фикрича шофёр машинани белгиланган тезликдан ошириб ҳайдамаса, хавфсизлик тасмасини тақса биринчидан кўнгилсиз йўл-транспорт ҳодисаларининг сони сезиларли озаяди, иккинчидан фавқулодда авария ҳолати юз берганда ҳам унинг хавфи кескин камаяди.

Ж. ТУРСУНОВ,
область давлат автомобиль инспекцияси пропаганда ва агитация бўлимининг катта инспектори, катта лейтенант.

Ж. НУРМОНОВ,
5-алоҳида дивизион катта инспектори, лейтенант.

Б. ПЎЛАТОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

ҚУРУВЧИЛАР КЛУБИ

«Узстроймеханизация» трестига қарашли 16-механизациялашган кўчма колонна ишчи-хизматчиларининг дам олиш вақтларини сермазмун ўтказиш учун яна бир қулайлик яратилди. «Авангард» посёлкасида 240 ўринли клуб биноси қуриб фойдаланишга топширилди.

Клубда бадиий ҳаваскорлик, вокал-чолғу ансамбли ва бошқа тўгараклар иш олиб бормоқда.

Ҳ. НОРҚУЛОВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

ҚЎЛИ ГУЛ УСТАЛАР

Ганч-ўймакорлик тўгараги аъзолари М. Муродов, Ш. Бобожонов, Б. Сайдалиев ва М. Афзаловлар пойтахтдан бир олам қувонч билан қайтишди. Темирйўлчилар маданият саройида бўлиб ўтган ёш техниклар кўргазмасида улар яратган «Ўзбекистон пахтаси», «Лола», «Тўйга тўёна» деб номланган манзарали вазалари юқори баҳоланди.

Қўли гул ёш усталарни тарбиялаётган район ёш техниклар станциясига ҳам кўргазма фахрий ёрлиғи ва дипломи берилди.

Ф. ШАМСИДДИНОВ,
Тошкент райони.

ҲАР ТЎҒРИДА

УЛКАНЛИКДА ЯГОНА

Калимантан оролида энг улкан ер ости ғори борлиги маълум бўлди. Майдони 16 та стадионга тенг келадиган бу ғор Малайзиянинг Мулу миллий парки территориясида жойлашган. 260 квадрат километр майдонни эгаллаган парк намчил тропик ўрмондан иборат бўлиб, карст ғорларини ўрганувчи мутахассислар учун ниҳоятда қизиқарлидир. Мазкур районда узунлиги 100 километрдан зиёд ғорлар топилган. Улар ўзаро туташган улкан ер ости бўшлиқларидан иборат ягона комплексдир.

СЕРГАП БОЛАКАЙЛАР

Статистика маълумотларига қараганда, тўрт ёшли бола бир суткада ўрта ҳисобда 920 та савол бериб, 12 минг сўз ишлатар экан.

ТАОМЛАРИ ТУРЛИЧА

Ер шарининг турли бурчакларида яшовчи кишиларнинг таомлари ҳам турлича. Масалан, Жанубий-Шарқий Осиёда яшовчилар яқин-яқингача сутни ёқтиришмасди. Французлар эса қурбақаларнинг оёқларини севиб тановвул қилишади. Жанубий америкалик ҳиндлар учун қовурилган чумолидан лаззатлироқ таом йўқ. Улар тухумни ёмон кўришади.

ПОЙТАХТ СИЛЖИМОҚДА

Мўғилистоннинг пойтахти Улан-Батор саёҳатчи шаҳар чиқиб қолди. Мутахассислар кузатувига кўра пойтахт ҳар йили 4—5 сантиметр Экватор йўналишида силжимоқда.

ТАВАЛЛУДИ — XII АСР

Кўзойнакни ҳозирги кўринишда Италияда XIII асрдан бошлаб тақа бошлашган. Дастлаб ундан котиблик қилувчи раҳбарлар фойдаланишган кўринади.

Яқинда Швециянинг Сконе вилоятидаги мўъжазгина бир черков деворидан апостол Матвей кўзойнак билан тасвирланган сурат топилди. Текширишлар сурат XII асрга мансублигини кўрсатди. Демак, кўзойнак XIII асрда эмас, балки ундан юз йил аввал кашф қилинган экан.

БИЛАСИЗМИ?

● «Декамерон» асари муаллифи Жованни Бокаччо дастлабки шеърларини олти ёшда ёзган экан.

● Итальян шоири Торквато Тассо ўн тўрт ёшида шеъриятдаги истеъдодини синаб, кўплаб шеърий асарлар битган.

● Гёте етти-саккиз ёшларида ўзи тўқиган эртакни ўртоқларига айтиб, уларни лол қолдирган.

● Лермонтовнинг бизгача етиб келган «Туркнинг шикояти» шеъри ёзилганда у 14 ёшда бўлган.

● Александр Блок 7—8 ёшидан шеърлар ёзишни машқ қила бошлаган.

Редактор ўринбосари
С. Ғ. МУСАЕВ.

ДИҚҚАТ, ФИРИБГАР!

МИМОЗА

УНИНГ номи ҳам ғалати. Келишган қоматига ярашган «импортний» куйлак, қандайдир фирма тамғаси туширилган «жинси» шим уни яна ҳам тикроқ кўрсатади. Ҳийлаю-найранглари эса янаям антиқа. Олифтанамо кулимсираб гоҳида шаддодлик, гоҳида таманно билан гап бошлаганида айрим анойиларни ўз ибораси билан айтганда «бақа қилиб қўяди».

Йўғ-э, унчаликмасдир дейсизми? Ишонмасангиз Баҳодир Аҳмедовга бир учрашиб кўринг. У Мимозанинг минг «истеъдоди»дан фақатгина биттасини ўз бошида синаб кўрганлардан. Бироқ қизнинг номини эшитса, ҳанузгача ранги ўчади. Бир карра оғзи куймаганида эҳтимол у ҳам бошқалар сингари...

Гап бундай... Йигитнинг бола етаклаган қизнинг юзидаги қашвишли ифодага кўзи тушдими, ёки илдам ҳаракатларига маҳлиё бўлибми ҳар қалай тормоз педалини босганини ўзи ҳам билмай қолди. Қиз шошилмади. Аввал эшикни очиб йигитга бошдан-оёқ разм солди. Таккаллуф билан илжайди. Баҳодир ҳам унга илтифот кўрсатганида «хонимча» жойлашиб ўриндиққа ястанди.

— «Ғунча!», — деди лабларини чўччайтириб ғалати талаффузда.

Кейин дуҳи ҳиди анқиган ҳамёнидан бир даста пул чиқариб иккита ўнталикни йигитга тутқазди.

«Шаҳарнинг олди қизи» билан танишиб, апоқ-чапоқ бўлиб олган йигитнинг оғзи қулоғида эди. Болани «Ғунча» кинотеатрининг ёнгинасида турадиган қариндошиникига қўйиб чиқишди. Баҳодир Мимозани қайта манзилга етказиб қўйди. «Вақт истамаганингда тез ўтаркан, начора» дея қизга ер остидан мўлтираб турганида унинг таклифи эшитилди:

— Баҳодирчик, беш минут «антракт» — бизникидан чой ичиб кетасан...

Йигит қисқа муддатда иноn-ихтиёрини «малика» измига топширди. Беихтиёр олдинга тушди. Уйга кириб, дастурхон ёзилгач, қиз бирдан бошини чангаллаганида юраги шувиллаб кетди:

— Вой ўлмасам, қуруқ чой йўққу!

— Шунга шунчаликми?!

Қиз холодильникни ланг очиб бир шиша «пепсикола» олди-ю, Баҳодирга тутқазди. Кейин чапдастлик билан унинг қўлидан машина калитини юлқилаб оларкан, кулимсираб қўйди:

— Мен ҳозир — беш минутга...

Калит қўлидан кетган ношуд ҳайдовчи анграйганча тўрт девор орасида қолаверди. Кейин кўчага чиқди. Орадан икки соатлар чамаси ўтгач, «Жигули»сини бегона «Волга» судраб келаётганини кўрди. Мимоза «ўнгга — чапга...» қилиб машинани ичкарига киритди-да рангги қув ўчган «меҳмонга» юзланди:

—Сал туртиб олдим, ничево. Икки кунда аслига келтириб бераман.

Баҳодир мум ютгандай миқ этмади. Бироқ ичига муз киргандай бу қиз яна нима балоларни бошларкан, деб ҳовли ўртасида нима қиларини билмай қотиб қолди. Кейин бошқа савдолар тушмасдан бурун бошини қутқаришини афзал кўриб, машина эгаси — тоғасиникига чопди...

«Жигули» Шишкин кўчасидаги 51-уйда тура турсину, Мимозанинг бошқа найрангларидан бир шингил эшитинг.

Қиз билан анчадан буён «кўз таниш» Меҳри Азимова унинг бойвуччалигига маҳлиё бўлиб, икки жуфт тилла зирак ва бўйинга осадиган занжирини кўрсатганида Мимозадан айни кутилган жавобни олди.

— Бўпти, савдолашиб ўтирмайман, мана «аванс».

Кейин қолганини кассадан олиб бераман, дея тилла буюмларни ҳафсаласизлик билан токчага қўйди. Бироқ эртаси куни «бувимга ёқмади, қайтариб бераман», деган баҳона билан берган 400 сўмини олиб чиқиб кетди. Шу-шу Меҳри на пулни, на тақинчоқларни кўрди. Қарздор икки марта дуч келганда ўзини четга урди. Бақамти келиб қолишганида эса:

— Подумаешь, шунга шунчаликми!, — дея кўрсаткич бармоғини пешонасига ниқтаб дағдаға қилди.

«Зиракфуруш» хонадонга танда қўйди, бироқ ҳар гал қўйнини пуч ёнғоққа тўлдириб, жўнатаверишди. Кейинчалик улар икки киши бўлиб қатнайдиган бўлдилар. Мимозанинг ваъдасига биноан «Юридик факультетининг беш минути кам студенти бўлиб қолган» Икром Аҳмедов ҳам ўз қўли билан берган 5675 сўм пулининг дардида бу ернинг маошсиз «қўриқчиси»га айланган экан...

Қатор машмашалардан сўнг тегирмондан бутун чиққан «тадбиркор» Мимоза энди «Жигули» масаласини бир ёқли қилиш режасини туза бошлади. Астойдил ўйлаб бу чигалнинг ҳам ечимини топди шекилли, шахт билан ўрнидан турди. Орадан кўп ўтмай ҳар кунгидек ҳасратидан чанг чиқиб, уйга яқинлашаётган даъвогарлар Мимозанинг бекатдан таксига ўтириб, ғизиллаганча жўнаб кетаётганини узоқдан кўриб қолишди. Ҳайдовчи — навбатдаги «ўлжа» билан эса бу пайтда қизғин суҳбат борарди:

— Харидор қидириб кетяпман — «Жигули»га. Тоғам совға қилганлар. Папашам (ёлғон гапираверіб фақат бувиси билан бирга яшаши ҳам хаёлига камдан-кам келарди) пул қўшмоқчилар, «Волга» олсам девдим.

— Рангги қанақа машинангизнинг, синглим, эҳтимол уйдагилар билан бир маслаҳатлашиб кўрарман...

Таксичи ишониб-ишонмай шаддод қизни саволга тутарди.

— Юз эшитгандан бир кўрган афзал, уй-жойим, адресим тайин. Борсангиз — келишамиз.

Олимжон Тошпўлатов шубҳаланганлиги учун ноқулай аҳволга тушди. Вақт топиб машинанинг у ёқ бу ёғини кўриб келди, пачоқланган жойига қараб арзимаган ҳаражат билан аввалги ҳолига келтириш мумкинлигини ҳам хомчўт қилиб қўйди. Лекин сир бой бермади:

— Ишлари анчагина...

Мимоза унинг фикрига «қўшилди». Шунинг учун «бир икки мингнинг бетига қарамай» бор-барака деб юбораверди. Икки ярим минг сўм эвазига бутун бошлик машиналик бўлиб қолганлиги учун О. Тошпўлатовнинг димоғи чоғ эди. Календарига 1982 йилнинг 12 февралини омадли кун деб белгилаб қўйди...

Мимоза ҳали жуда кўп лақмаларга фириб бериш йўлларини «ижод қилиб», пишитиб қўйган эди. Бироқ совунига кир ювганлардан бири — Баҳодирнинг тоғаси сержаҳлроқ чиқиб қолиб, ишнинг белига тепди. Ёлғонлашиғига ишонмай фирибгарнинг ёқасидан олди. Ев қочса ботир кўпаяр қабилида иш тутган М. Азимова ва И. Аҳмедовлар ҳам бироз жонланиб, унга қўшилиб, ҳайҳайлаб қолишди. Ҳужжатларини расмийлаштиришга етиб келган О. Тошпўлатов машинанинг қонуний эгаси бошқа киши эканлиги, зиғирдай қизча уни сувга обориб, суғормай қайтганига анчагача ишонгиси келмади. Ишонганида эса бошқаларга ўхшаб қизнинг эмас, «астоғфурулло» деб ўзининг ёқасини ғижимлади...

Ҳеч қаерда ишламай, одамларга фириб беришни касб қилиб олган Мимоза Зияеванинг шаҳар бўйлаб «гастролларига» чек қўйилди. У яқинда 5 йил муддатга озодликдан маҳрум этилди. Найрангбоз Мимоза ва унинг лақма мижозлари тўғрисидаги қиссамизга хотима ясар эканмиз, айрим ишонувчан кишиларга қарата шундай демоқчимиз:

— Огоҳ бўлинг!.. Ўзини қўй оғзидан чўп олмаган қилиб кўрсатадиган фирибгарларга йўлиқиб, уларнинг чирмандасига беҳос ўйнаб юрманг!..

Р. СИДДИҚХЎЖАЕВА,
Октябрь район халқ судьяси,

А. БОБОБЕКОВ,
журналист.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

● СССР КУБОГИ

Мамлакат биллур соврини учун 1/16 финал мусобақалари бўлиб ўтди. «Пахтакор» ўз майдонида Хабаровск армиячиларини қабул қилиб, 2:1 ҳисобида ғалаба қозонди. Меҳмонлар дарвозасига тўпларни пахтакорчилардан М. Кабаев ва А. Якубиклар киритишди.

Шу куни мамлакатимизнинг яна бир неча шаҳарларида кубок ўйинлари бўлиб ўтди. Уларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Металлист» (Харьков) — «Қайрат» (Олмаота) — 6:5, «Торпедо» (Москва) — «Гурия» (Ланчхути) — 1:0, «Ротор» (Волгоград)) — «Динамо» (Тбилиси) — 1:0, «Нефтчи» (Боку) — ЦСКА—4:5, «Динамо» (Киров) — «Арарат» (Ереван) — 4:5, СКА (Ростов) — «Динамо» (Минск)— 3:2, «Локомотив» (Москва) — «Днепр» (Днепропетровск) — 0:2, «Зенит» (Ленинград) — «Искра» (Смоленск) — 3:0, «Спартак» (Москва) — «Таврия» (Симферополь) — 3:2, «Черноморец» (Одесса) — «Колос» (Никополь) — 1:0.

Мазкур босқичда ғолиб чиққан командалар 3 март куни СССР кубогининг 1/8 финал ўйинларида иштирок этадилар.

● ЎЗБЕКИСТОН ССР КУБОГИ

Бугун ва эртага группаларда ғолиб командалар аниқланади. Ўтган куни бўлиб ўтган ўйинларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Янгиер» — «Зарафшон»— 3:2, «Хива» — «Динамо»— 1:3, «Ёшлик» — «Старт»— 0:1, «Ҳисор» — «Хоразм»— 0:0, «Шаҳрихончи» — «Навбаҳор»—1:2, «Соҳибкор» — «Янгиер» — 1:0, «Наримоновчи» — «Нефтяник» ўйини хоразмлик футболчилар айби билан ўтказилмаганлиги учун ғалаба фарғоналик спортчиларга ёзилди.

Шу турдан сўнг биринчи группада 5 очко тўплаган Тошкентнинг «Старт» командаси пешқадамлик қилаётир. Иккинчи группада карвонбошилик қилаётган «Нефтяник» олти имкониятдан 6 очко жамғарган. Учинчи группада ҳамон пешқадам аниқлангани йўқ. «Соҳибкор» ва «Навбаҳор» командалари саккиз имкониятдан 7 тадан очко тўплашган.

РЕКЛАМА • ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40— Скрипкада концерт. 10.00 — «Ота-оналар, Сизлар учун». 10.30 — «Спортлото»нинг 9-тиражи. 10.40 — «Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик». 11.10 — «Ўсимликлар олами». 11.55 — «Сизни қизиқтирган адабиётлар». 12.40— РСФСР духовой оркестрининг чиқиши. 13.10 — «Ғолиблар». 14.40 — Телеочерк. 15.10 — «Камалак». 15.40 — «Дунё воқеалари». 15.50 — Бадиий фильм. 16.55 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 18.00 — «Яхши ишлаш — яхши яшаш демакдир». 18.35 — Мультфильм. 18.45 — Сиёсий шарҳ. 19.45 — «Ревизор» спектакль. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ревизор» (давоми). 23.25 — Концерт. 23.55 — «Янгиликлар».

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — «Агар соғлом бўлай десанг». 9.30 — Бадиий фильм. 10.35 — «Тонгги почта» музикали кўрсатув. 11.05— ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 12.15 — Бадиий ўқиш. 12.50 — Кинокўрсатув. 14.15 — В. Кикабидзе билан учрашув. 16.00 — «Кинотомошабин ҳамроҳи». 16.45 — «Русская зима-83» раллиси. 17.15 — Театр афишаси олдида. 18.15 — «Музикали киоск». 18.45 — «Саёҳатчилар клуби». 19.45 — «Халқаро обзор». 20.00 — Бутунжаҳон студентлар қишки ўйинларида. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Здоровье». 21.30 — «Время». 22.05 — Бадиий фильм. 23.20 — «Сиз бунга қодирсиз».

ЎзТВ-I. 9.55 — Кўрсатувлар программаси. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Кино артистлари куйлари. 10.55 — «Инсон болаликдан бошланади». 11.25 — «Шахмат мактаби». 11.55— «Ҳаёт каби тирик». 12.25 — Бадиий фильм. 13.30 — «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак». 16.55 — Кўрсатувлар программаси. 17.00 — «Дўстлик экрани». 18.00 — Концерт. 18.45 — «Оламга саёҳат». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Видеофильм. 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — Бадиий фильм. 23.30 — Кўрсатувлар программаси.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Аризасига кўра.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/II да **Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Марьям Ихтиёрова ва Ҳусан Шариповлар ижодий кечаси** (19.30).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА **«Аралаш ҳайвонлар группаси» аттракционининг гастроллари** (19.30).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

28 ФЕВРАЛЬ СОАТ 16.00 ва 19.30 ДА;
1 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ СОЛИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Нуриддин ҲАЙДАРОВ, Қобилжон ЮСУПОВ ва бошқалар.

Олдиндан билет сотиш кассалари ишламоқда.
Справкалар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334805, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. — 07101. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти; Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1552. 11